BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

Fiyatı 500 Krş
7 Haziran 1978
210

haftalık sosyalist gazete

ULUSAL GÜVENLİĞİN TEMİNATI ULUSAL BAĞIMSIZLIKTIR !

ACS işçileri arasında sosyalizmin bayrağı yükseliyor

Anadolu Cam Sanayi, hem cam işkolunun, hem de Çukurova'nın en politikleşmiş, en bilinçli işçilerini bağrında barındıran fabrikasıdır. ACS işçilerinin şanlı bir mücadele geleneği vardır. ACS Çukurova'da sarı sendika zincirini ilk kıran fabrikalardan biridir. ACS işçileri, bunu, şartelleri indirerek yiğitçe bir direnişle dosta düşmana kabul ettirmişler, çatısı altında tek bir yumruk halinde birleştikleri HÜRCAM-İŞ Sendikasının hakkı olan toplu sözleşme yetkisini Bölge çalışma müdürlüğünden söke söke almışlar ve sarı KRİSTAL-İŞ'i fabrikalarından kovmuşlardı. Hem de ne koşullar altında ! O dönemde ne HÜRCAM-İŞ Genel Merkezinden, ne de DİSK Genel Merkezinden hiçbir yardım vedestek görmedikleri halde, grevlerini başarı ile yürütmüşlerdi. ACS'nin sınıf bilinçli işçileri sonraki yıllarda da, Mersin'de gerçekleştirilen her demokratik eylemde, işçi sınıfının her yığınsal direnişinde; DGM direnişinde, 1 Mayıslarda, 20 Martlarda en ön saflarda yer almışlardır.

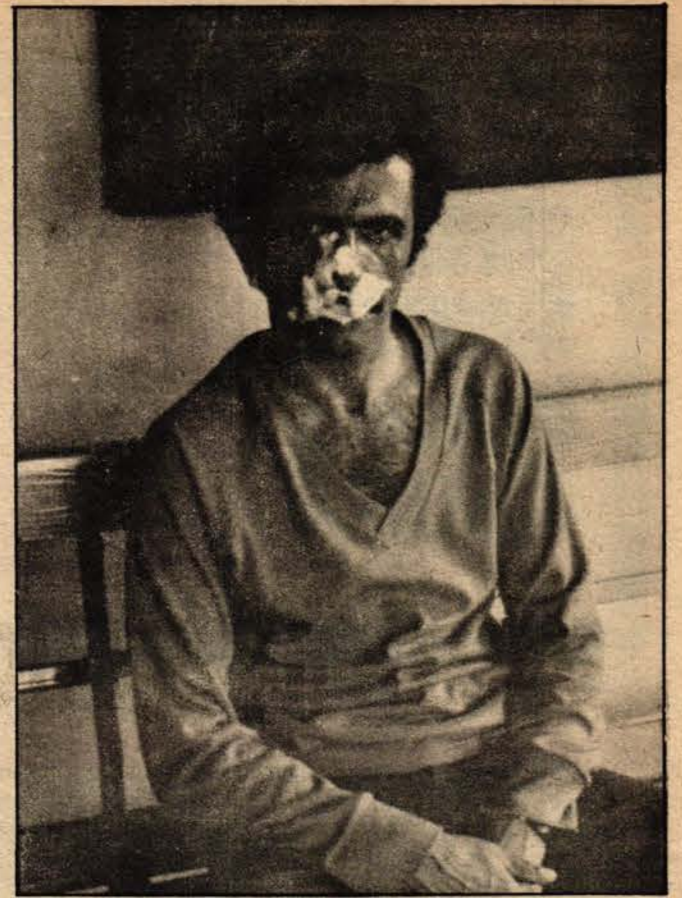
ACS'nin sınıf bilinçli işçileri bu saygın geleneği sarsılmaz birkararlılıkla sürdürdüklerini HÜRCAM-İŞ Mersin Şubesinin II. Kongresinde bir kez daha ispatladılar. ACS'li işçi sınıfı sosyalistleri dönemin toplu sözleşme dönemi olduğunu da göz önünde tutarak, ilerici güçlerin en geniş ve ilkeli birliğini sağlama yönünde çaba harcadılar; ittifak çalışmalarını bu anlayış içerisinde sürdürdüler. Böylesi bir birliğin oluşması aynı zamanda tüm işçilerin de arzu ettikleri bir şeydi, ACS'deki TİP'li ve "ilerlemeci" oportünistler de, başlangıçta bu birlik eğilimlerine karşı duramayarak sözde ilkeli bir ittifakı savunur göründüler. Ama gerçekte hiç bir zaman ittifak taraftarı olmadılar. Zaten gerçek niyetlerini de kısa zamanda açığa vurdular. İşçi sınıfı sosyalistlerini vedostlarını "sosyalist" olmakla "CHP'ye karşı olmakla" suçlamaya giriştiler. ACS'de çoktan beri sönmeye yüz tutan anti-komünizmi hortlatmaya çalıştılar. Böylelikle sağ-sosyal demokratların AP'lilerin ve diğer gericive faşistlerin de desteğini kazanmış oldular. Gerici ittifakoluşmuştu artık. Buna karşı işçi sınıfı sosyalistleri, güçlerinde belli bir zayıflamayı göze almak pahasına, hiçbir zaman kimliklerini saklama gereği duymadılar. Bilimsel anlayışlarının verdiği inanç ve güvenle her türlü oportünist ve gerici saldırıyı cesaretle göğüslediler. Samimi demokratlarla sağlam bir ittifak kurup "birliği" savunmaya devam ettiler. Bu kararlı tutum karşısında, oportünistlerle gericilerin anti-komünist ilkeler üzerinde oluşturdukları ittifak "adam pazarlığı" safhasında bozuldu, bölündü.

HÜRCAM-İŞ Mersin Şube Kongresi, Çukurova işçi hareketinin devrimci bir forumu halinde geçti. Katılma oranı çok yüksek oldu. Divan seçimleri sonunda gericilere gerekli darbe indirilince, oportünistlerle gericiler her türlü rezaleti çıkarıp yeniden birleştiler.

TİP'li ve "ilerlemeci" oportünistlerin ittifak ettikleri gericilerden biri "Kahrolsun Komünizm !" diye bağırınca salondaki yüksek ilerici potansiyel ayağa kalktı. Ve bu gerici yuhlanarak protesto edildi. İşçi sınıfının bu güçlü ve kararlı çıkışı karşısında gerileyen oportünistler - gericilerin ittifakının önde gelenlerinden biri sağ sosyal-demokrat, "Biz de komünizme karşı değiliz" diye açıklama yapmak zorunda kaldı. Ancak işçiler, I. Kongrede aynı anti-komünist tavır içinde gördükleri bu oportünistleri ve gericileri iyi tanıyorlardı. Tüm tuzakları yenerek oportünizme ve gericiliğe gerekken cevabı verdiler. İşçi sınıfı sosyalistleri ile samimi demokratların ittifak listesi seçimleri kazanarak yönetime geldi. Ve görüldü ki işçileri bölmeye çalışanlar, "kazanmak" için en çirkin yöntemleri seçenler hep yenilecektir. Görüldü ki işçi sınıfı içinde anti-komünizm sökmemektedir. Ve yine görüldü ki sağ-oportünistler, grup çıkarları uğruna, ileri sendikal harekete düşmanlık etmekten geri durmayacaklar; fakat her seferinde işçi sınıfı sosyalistleriyle namuslu demokratlar işçi hareketinin birliğinin sağlam temellerini kuracaklardır.

YAŞASIN İŞÇİLERİN BİRLİĞİ !
YAŞASIN HÜRCAM-İŞ, DİSK!
YAŞASIN SOSYALİZM !

ACS
İŞÇİLERİ

Faşistlerin saldırısına uğrayan TÖB-DER İstanbul Şubesi Geçici Yönetim Kurulu Başkanı Celal Çelik

Cenaze töreninden sonra faşist saldırı

Ülkücü-Faşistlerin saldırganlıkları, "Büyük" Yürüyüş ve "Bayrağa Saygı" mitinginden sonra tüm ülkede hızla arttı. Artık kitle kıyımları dönemi açıldı, ülkücü faşist saldırılar için. Bir günde öldürülenlerin sayısı artık onlarla ifade edilebiliyor. Yaralananlarsa bunun her zaman için en az beş katı. Ülkücü Faşistlerin kendilerine başlıca hedef olarak Türkiye'nin en güçlü Demokratik Kitle Örgütü olan TÖB-DER'i seçtikleri de, Gültekin Gazioğlu'na yapılan saldırıdan sonra, ardarda birçok öğretmenin öldürülmesi ve yaralanmasıyla açığa çıkıyor. Bu ülkücü-faşist cinayet ve saldırıların yeni örneklerini de İstanbul'da yaşadık. Ortaköy'de Faşist polislerce öldürülen DÖB üyesi Nurettin İl'in cenazesi kaldırıldı. Yapılan törene yaklaşık onbeş bin kişilik bir gençlik grubu katıldı. Sağ sosyal-demokrat ağırlıklı hükümetin köpekli köyde taşları yere bağlama politikası bu törende bir kez daha görüldü. Bu kitle eylemini Morg-Sirkeci arasına sıkıştırarak tecrit etti, emekçi halktan. Uzun tartışmalardan sonra Sahil Yolundan Yenikapı'ya kadar yürünmesini kabul etti polis şefleri. Bomboş bir caddede sadece balıklara ajitasyon çekilerek yüründü. Ne derece büyük bir yanlışlık yapıldığı ise yürüyüşten sonra iyice anlaşıldı.

Bilindiği gibi MHP İstanbul İl Merkezi Yenikapı'dadır. Kudurgan ülkücü-faşistler, yürüyüş dağıldıktan bir süre sonra tüm Aksaray'a yayılarak İNSAN-AVI-NA çıktılar. İlk kurbanları da TÖB-DER İstanbul Şube Başkanı Celal Çelik hoca ile TÖB-DER Genel Merkez avukatlarından Yücel Yeşilgöz oldu. Ülkücü-faşistlerin elinden zor kurtulan Celal Hoca hemen hastaneye götürüldü. Yücel Yeşilgöz'den ise gece yarısına dek-haber yayına hazırlandığı sırada-henüz bir haber alınamamıştı.

Ülkücü-faşist MHP ve diğer gerici, faşist işbirlikçisi çevrelerin bir yandan cinayet ve sabotajlarını sıklaştırırken öte yanda bunların artmasından CHP'yi sorumlu tutmaları, hükümetin gözünü açacağına, onların da saldırıya uğrayanlara karşı cephe almasını getirmiştir. Ancak CHP'nin bu tavrıyla ülkücü-faşist saldırılara uğramaktan kurtulamadığı ve kurtulamayacağı da bir gerçek..

DEVLET TİYATROLARINDA BİR GERİCİ SALTANAT SONA ERDİ

18 yıldan beri Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde saltanat sürmekte olan Cüneyt Gökçer geçtiğimiz hafta Kültür Bakanlığınca görevinden alındı; yerine Hüseyin Ergin Orbey getirildi.

Cüneyt Gökçer, kendisine teslim edilen olanak ve yetkileri tepe tepe kullanmıştı bu 18 yıl boyunca. Bayan Gökçer'le birlikte, önce kendilerinden olanları, kendilerine karşı olanları ve her iki kesime de girmeyenleri bir güzelce tespit etmişler ve güvenilir (!) kişilerden bir kadro yaratmışlardı kendilerine. Bu kadro Büyük Tiyatro'da gösterilerini haftada iki, en çok üç kez sergilemekle yetinirdi. İlginç bir "tesadüf" de, Gökçer'in oynadığı hem de başrol oynadığı oyunların hemen hepsinin yabancı rejisörlerce sahnelenmesi idi. Oynayacağı oyunları ise, devletin olanaklarıyla yılda en az bir kez gerçekleştirdiği yurt dışı gezilerinde izlediği "iç kof, dışı yaldızlı" gösterilerden seçerdi. Pek çok Ankara'lının varlığından bile haberdar olmadığı Yeni Sahne, Küçük Tiyatro gibi yerlerde suya sabuna ve Gökçer'lere dokunmayanlar at oynattılar. Muhalifler ise meşhur sürgün yatağı Altındağ'da bir araya getirildiler.

Ama asıl, Cüneyt Gökçer'in, tiyatrosuna da damgasını vuran ideolojik ve politik kişiliği üzerinde durmak gerek. Politika ilgisi olanlar Gökçer'in ne yaman bir anti-komünist olduğunu çok iyi bilirler. Daha geniş kitleler de onu tiyatrodan değil "esir Türkler üzerindeki Rus mezalimi"ni anlatan gerici-faşist filmlerden, radyo programlarından tanırlar. 12 Mart yıllarında TRT'den faşist cuntanın ideolojik propagandası görevini nasıl heves ve heyecanla yerine getirdiğini hepimiz hatırlıyoruz.

Cüneyt Gökçer'in yerine atanan ve demokrat bir tiyatrocu olarak bilinen Ergin Orbey ise pek çok görevle karşı karşıyadır: Tiyatronun halk kitlelerine tanıtılıp sevdirilmesi; onların kültür ve eğitim düzeylerinin yükseltilmesinde bir araç haline getirilmesi, bunun için de halk kitlelerinin tiyatroya ilgi duymasının sağlanması, en başta onlara hitap eden, onların sorunlarını ele alan oyunların sergilenmesi... Tabii bunları söylemesi kolay. Ancak Devlet Tiyatrosu da bu alanda en geniş olanaklara sahip kurum durumunda. Ayrıca, tiyatrosu olan bölgelerde yeni bir "atılıma" girişmek yerine bu olanaklara sahip olmayan yerlere öncelikle hizmet götürmeye çalışması, çalışmalarını ilerici özel tiyatrolarla dayanışma içinde yürütmesi de Orbey'den beklenenler arasında....

Buca'da öğretmenlere pusu

Buca Eğitim Enstitüsü, MC döneminde faşistlerin işgal ettikleri ve bir saldırı karargahı haline getirdikleri önemli mevzilerden biri idi. MC'nin düşürülmesinden sonra faşistler elerindeki bu mevziyi yitirmemek için sık sık çeşitli olaylar çıkarmışlardır. Bu saldırılar, bir yandan öğrenimin faşistlerin isteklerine uygun olarak engellenmesi sonucunu vermekte, bir yandan da devrimci demokrat ve sosyalist öğrencilerin tutuklanmasını, gözaltına alınmasını, çeşitli baskılara maruz kalmasını beraberinde getirmektedir. Faşistler, bu eylemlerinde, devrimci demokratik güçlerin içinde bulundukları dağınıklıktan önemli ölçüde yararlanmaktadırlar.

Buca'daki faşist saldırıların sonuncusu, 1 Haziran 1978 günü Eğitim Enstitüsü'nün sosyalist ve demokrat öğretmenlerine yöneltilmiştir. Bu saldırının önceden tezgahlanmış olduğu, gün gibi meydandadır. Çünkü saldırı, saat 22.00'de dersten çıkmış olmaları gereken öğretmenlerin okuldan 1,5 saat geç ayrılmalarına rağmen gerçekleştirilmiştir. Bindikleri özel otomobil, Buca köprüsü yakınlarında, kendilerini izleyen üç otomobil tarafında kıskaca alınmış ve üzerlerine peşpeşe elliden fazla kurşun sıkılmıştır. Fasistlerin bu topluca kurşuna dizme girişiminde öğretmenlerden Hüseyin Toptaş altı yerinden, Süleyman Kavuncuoğlu iki yerinden ağır; Hakkı Karadeniz, Ahmet Yeniay ve Salih Adalı da hafif yaralanmış ve tesadüfen oradan geçmekte olan bir trafik polisi arabası sayesinde bu ölüm çemberinden kurtulabilmişlerdir.

Bu olay Türkiye de öğretmenlere ve tüm demokratik güçlere yönelik günübirlik saldırılardan sadece biridir. Ama faşist tertiplerin ulaşabileceği dehşet verici boyutları göstermesi bakımından önemli bir örnektir. Bir yandan hükümetin "anarşinin"nereden kaynaklandığını ve faşist yuvaların nebüyük bir tehlike kaynağı olduğunu kavrayabilmesine yardımcı olması bakımından önemli bir örnektir; bir yandan da, anti-faşist mücadeleyi hükümete havale ederek rehavete kapılan, dağınıklığa uğrayan demokratik güçlere anti-faşist mücadelenin, güç ve eylem birliğinin halen ne denli hayati bir sorun olduğunu göstermesi bakımından...

ULUSAL GÜVENLİĞİN TEMİNATI ULUSAL BAĞIMSIZLIKTIR !

Almanya ziyaretinin hemen arkasından Başbakan Ecevit'in yeniden uzun bir yurtdışı gezisine çıkarak sürdürdüğü diplomatik temaslar, kamuoyunun ilgisinin dış politika üzerinde odaklaşmasına neden oluyor. Öyle ki, birçok zaruri ihtiyaç maddesine gelen yüzde yüzü aşkın zamlar dahi, bu yoğun dış ilişkiler ortamında fazla yankı bulmadan geçiştirilebiliyor. Türkiye'nin dış politikasının birden bire geniş yığınların politik ilgisinin odak noktası haline gelişinin nedenleri var elbet. Her şeyden önce Türkiye çok hızlı bir değişim süreci içerisinde. Sınıf mücadelesi derinleşip netleştikçe geniş kitleler hızla pilitize oluyorlar ve eskiden pek yakın olmadıkları bazı politik sorunların kendi sınfısal çıkarları için ne derece önem taşıdığının farkına varıyorlar. Buna parelel olarak, egemen sınıflar da bu gibi sorunları eskisi gibi dikkatlerden uzak tutamıyorlar. Türkiye toplumundaki sınıfsal dinamikler öylesine hızlı bir gelişim içinde ki şimdiye dek burjuva iktidarları emperyalizmle kurdukları ve devletin "değişmez", 'geleneksel ' dış politikası olarak kabul ettirmeye çalıştıkları bağımlılık ilişkilerini de yeniden düzenlemek ihtiyacını duyuyorlar.

Ecevit hükümetinin yürüttüğü dış temaslar başlangıçta daha çok ekonomik ve ticari ilişkiler alanında kalıyordu. Son haftalarda ise NATO içinde Türkiye nin yeri ve ambargo tartışmalarının yoğunluk kazanması ile birlikte dış ilişkilerin ağırlık noktası da değişmeye başladı. Geçtiğimiz günlerde yapılan NATO Zirve Toplantısı, ayrıca Kıbrıs ve ambargo konusundaki gelişmeler yüzünden, uzunca bir süre daha, Türkiye'nin emperyalist ittifaklarla ilişkileri güncelliğini koruyacak. Tabii böylesi bir ortamda, 'Neden emperyalizme bağımlılık?" sorusu da kitlelerde giderek daha çok yayılacak.

Emperyalizmle bağımlılık ilişkilerini yeniden düzenleme çabaları iki ana noktada toplanıyor. Birincisi, Türkiye:yi kapitalist sistemin daha güçlü ve daha "bağımsız" bir ekonomik parçası haline getirmek için yapılan girişimler. Bunun için emperyalist devletler ve kredi kuruluşları eski borçları ertelemeye ve yeni krediler açmaya razı edilmeye çalışılırken, AET'den de daha fazla taviz isteniyor. Ancak bu pazarlıklarda, çöküntü halindeki ekonomisiyle, yerli tekelci sermayenin elinde güçlü bir "koz" yok. O yüzden verilecek tavizler hep emperyalizmin tanıdığı sınırlar içinde kalacak. İkinci olarak, dış politikanın yöneldiği diğer bir amaç da, Türkiye'yi emperyalist politik ilişkiler ağının ciddiye alınması gereken itibarlı bir üyesi haline getirmektir. Bugünkü hükümette ifadesini bulan bu politikanın da başarısı - Türkiye'nin NATO'da kalacağı Başbakan tarafından açıklandığına göre - yine emperyalistlerin göstereceği "anlayış" nisbetinde olacaktır. Kuşkusuz emperyalistlerin göstereceği "anlayış" mevcut hükümete duydukları güvenin bir ölçüsüdür aynı zamanda.

Bu açıdan baktığımızda Ecevit hükümetinin oldukça şanslı olduğu anlaşılıyor. Hemen hemen tümü ertelenen veya ödenmesinde kolaylık gösterilen dış borçlar, yeni açılan krediler bunun göstergeleri. Son dış gezilerde de emperyalistlerin aynı "anlayışlı" tutum içinde oldukları görülüyor. Ecevit Brüksel'de görüştüğü AET yetkililerine, katma protokolün Türkiye yararına düzenlenmesi, tekstil ve tarım ürünlerine kolaylık gösterilmesi karşılığında Türkiye'nin AET'ye tam üyeliğin mümkün olacağını belirttiğinde, AET yetkililerinden Türkiye ekonomisine yardımcı olunacağı yolunda vaadler aldı. Daha önce ise F.Alman emperyalist çevreleri benzeri tavırlarıyla yeni hükümetin ekonomik politikasını desteklediklerini göstermişlerdi.

Kuşkusuz emperyalist çevrelerin duydukları güvenin nedenleri var. Birincisi, yeni hükümetin tekellerin siyasi hakimiyetini pekiştirmeye ve sosyal huzursuzlukları örtbas etmeye yönelik iç politikasını onaylamaktadırlar. İkincisi de, NATO İçinde kesin tercihini yapmış bir siyasi iktidarın, - bütün çıkışlarına rağmen - empeyalizmin uluslararası çıkarları için hirbir tehlike unsuru oluşturmayacağını bilmektedirler. Şu sıralarda ABD yönetiminden NATO Başkomutanlığına bütün emperyalist çevrelerin ambargoya karşı tavır almış olmalarıda gösteriyor ki, emperyalizm müttefik Türkiye'nin stratejik önemini idrak etmektedir ve onun taleplerini kabul etmeye razıdır.

Ecevit hükümeti emparyalist sistem içinde Türkiye'nin daha inisiyatifli bir yer sahibi olması için çaba harcamaktadır. Bu dış politika yerli tekelci zümrenin de kesin desteğini yanına almıştır. Şurası muhakkak ki, bu politika Türkiye yi bağımsızlığa götürmeyecek, tersine emperyalist güçler arasında denge hesaplarına dayandığı için Türkiye'nin bağımlılığını daha da pekiştirmeye hizmet edecektir.

Ancak başta da söylediğimiz gibi Türkiye'de çok şey değişmiştir ve bu gelişmeler işbirlikçi tekelci burjuvaziyi de bazı şeylere zorlamaktadır. Bir zamanların İstanbul Valisinin ifadesiyle 'bizim için Kars ne ise New York da odur" diyen anlayışın halka körükörüne empoze edildiği devir geride kalmış, ABD'ye karşı çıkmanın vatana ihanet sayıldığı dönemler kapatılmıştır. Çünkü gelişen sınıfsal çelişkilerle birlikte anti-emparyalist duygular da geniş yığınları sarmıştır. Ve bu durum bugün, iktidarları bağımlılık ilişkilerini düzenlemeye zorlamaktadır.

Kuşkusuz bu noktada en büyük sorumluluk işçi sınıfının siyasi hareketine düşmektedir. Son yıllarda ambargo dolayısıyle yığınlar arasında güçlenen anti-amerikancı eğilimler henüz milliyetçi küçük burjuva fikirlerin çerçevesini yeterince aşabilmiş değildir. Ancak emekçi halkın bağımsızlık özlemlerini yansıtan bu eğilimler, kitlelerin anti-emperyalist mücadelede seferber olmasında geçici bir ara aşamadır. Bilimsel sosyalist harekete düşen görev, anti-emperyalist, anti-militarist mücadelenin ve barış mücadelesinin giderek güncelleştiği günümüzde, gelişen anti-amerikancı tutumların dar milliyetçi sınırlarını parçalayarak ona anti-emperyalist bağımsızlık bilinci kazandırmak olmalıdır.

Bugün bağımsızlık mücadelemezini yığınlara mal olmasında işçi sınıfı sosyalistlerinin çözüm göstermek zorunda oldukları baş sorun ulusal güvenlik ve yurt savunması sorunudur. Zaten bugün anti-emperyalist mücadeleye geniş toplum kesimlerinde güncel ve uygun zeminler hazırlayan en önemli olgu da silah ambargosu ve yurt savunması gibi konular olmuştur.

Savaş tehdidinin halklar üzerinde büyük bir tehlike olmaya devam ettiği günümüzde, kuşkusuz yurt savunması bütün halklar için en yakıcı sorunlardan birisidir. Bu yüzden gerek sosyalist ülkeler gerekse bağımsızlığına kavuşmuş genç devletler yurt savunması için büyük potansiyeller ayırmak zorunda kalıyorlar. Çağımızda savaş tehdidinin kaynağı ise emperyalist saldırganlıktır. O nedenle, halklar açısından ulusal güvenlik ve yurt savunması zorunları, emperyalist saldırılara karşı savunma ve güvenlik anlamını taşımaktatır.

Elbette Türkiye halkının da böylesi bir sorunu vardır. Sosyalistler bunu gözardı etmezler. Üstelik emperyalizmin kızgın bir savaş ocağı olarak tutmak istediği Orta Doğu'da Türkiye gerçekten çok önemli bir stratejik konuma sahiptir. Türkiye'nin aynı emperyalist ittifaklar içinde yer aldığı Yunanistan ve İran ile de kapı komşusu olduğu hesaba katılırsa, savaş tehditlerinin kimlerden yöneleceği anlaşılabilir. Bu yüzden Türkiye'nin ulusal güvenliğini ve emperyalist avaş tehditleri karşısında yurt savunmasının sağlaması, işbirlikçi yerli tekelci burjuvazi dışında en geniş toplum kesimlerinin son derece önemli bir sorunudur. Emperyalizmin Türkiye'deki ortaklarının dışında diyoruz, çünkü onlar Türkiye'ye yönelik muhtemel savaş tehditlerinde de emperyalizmle işbirliği içindedirler.

Oysa Türkiye'nin ulusal güvenliğini ve savunmasını kime karşı düzenlemesi gerektiği belli iken, Türkiye, NATO gibi saldırgan bir ittifakın içerisinde yer alarak onların savaş tehditlerinin de etkisi altına girmiş olmaktadır. Aynı saldırı örgütünde bulunmaları " müttefiklerin" kendi aralarında savaş ihtimallerini ortadan kaldırmamaktadır. Yunanistan ve Türkiye arasındaki dolaylı Kıbrıs savaşı bunun bir örneğidir. Kaldı ki, emperyalist mihrakların kendi aralarındaki çelişkiler her zaman bir savaşa yol açmaya namzettir. Dolayısıyla Türkiye. NATO ve benzeri kuruluşlar içinde bulunduğu sürece, emperyalist savaş tehditlerin karşısında savunması kalacaktır. Türkiye'nin güvenliği ve savunması ancak NATO'dan ayrılmasıyla garanti altına alınabilir. Emperyalist bağımlılık zinciri kopartılmadan gerçek anlamda yurt savunmasına ulaşılmaz.

Sosyalist hareketimiz önümüzdeki dönemde bu gerçeği açıklamak görevi ile karşı karşıyadır. Aynı zamanda NATO dışında yurt savunmasının nasıl sağlanabileceği konusunda da yol gösterici olmak zorundadır. Bugün dünyada çok sayıda bloksuz ülke, halklarının sosyal gelişme düzeyini yükseltmek için bağımsızlıklarını yoğun bir enerjiyle savunabilmekte ve korumaktadır. Elbette ki bunu anti-emperyalist bir anlayışla yerine getirmektedirler. Böylelikle de onların mücadelesi sosyalist ülkelerin barışçı çabaları ilebirlikte barışın ve güvenliğin güçlemesi sürecine katkıda bulunmaktadır.

Ecevit hükümeti, kurulduğu günlerde, bağlantısız ülkelerle yakın politik ve ekonomik ilişkilere gireceğini ve sosyalist sistemin de desteklediği uluslararası yeni ekonomik düzen çabalarına katkıda bulunacağını açıklamıştı. Bu açıklamaların NATO'da kalınacağı yolundaki görüşlerle açıkca çeliştiği ortadadır. Emperyalizme karşı kollektif bir güvenlik sistemi oluşturmaya gayret eden bu ülkelerle, emperyalist savaş örgütelerini bir üyesi olarak, sağlam ilişkiler kurulamayacağı açıktır. Ecevit hükümeti bu noktada tutarlı olmak istiyorsa, her şeyden önce NATO dışında kalmak zorundadır.

Türkiye'nin güvenliği ancak NATO dışında kalınarak ve sosyalist ülkelerin ısrarla önerdiği Balkanlarda Kollektif Güvenlik Sistemi çalışmalarına katılarak ve bağlantısız ülkelerin barışçı çabalarına iştirak edilerek teminat altına alınabilir. Ancak böylelikle Türkiye dünya barışına ve uluslararası ilişkilerin demokratikleştirilmesine katkıda bulunabilir.

Bu yolda, bugünden atılabilecek adımlar yok değildir. Her şeyden önce ambargonun kaldırılması için emperyalistlerden destek arama siyasetinden vazgeçilmeli, Kıbrıs'ta barışın sağlanması ambargonun kaldırılmasından sonraya bırakılmamalı; Kıbrıs sorunu NATO çerçevesinden çıkartılıp BM dahilinde çözümlenmeye çalışılmalıdır. Kira karşılığı ABD'ye teslim edilen 40 milyon metre karelik yurt toprağından Amerikan üsleri sökülüp atılmalı, komşu ülkeler için casusluk ve saldırı merkezi yapılan üsler kesinlikle kaldırılmalı, Amerikan askerleri geri gönderilmelidir; Sovyetler Birliği dahil bütün komşu ülkelerle saldırmazlık anlaşması imzalanmalı; sosyalist ükelerle geliştirilen ekonomik ve ticari işbirliği askeri alanlara da genişletilerek emperyalizmden bağımsız bir savunma politikası izlenmelidir.

Bütün bunlar barış ve bağımsızlık yanlısı güçlerin en acil talepleridir. İçinde yaşadığımız günlerde hemen hiçbir tepkiyle karşılaşmadan oluşturulan yeni bağımlılık ilişkileri karşısında seyirci kalınmamalı, kitlelerin kendiliğinden gelişen anti-emperyalist duyguları bağımsızlık hedefine kanalize edilmedir. Unutulmamalıdır ki, dışarıda kurulan yeni bağımlılıklar içeride demokrasi düşmanlığını ve milliyetçiliği körükleyecektir.

Son gelişmeler bir kez daha ispatlıyor ki, milyonlarca insanın umudunu arkasına alan sağ sosyal-demokrasi, eşyanın tabiatı gereği, onların güçlenen bağımsızlık özlemlerine cevap getirememekte, buna karşılık gelişen anti-emperyalist eğilimler yepyeni bir siyasi güce ihtiyaç duymaktadır. İşçi sınıfının ve bağımsızlıktan yana tüm toplum kesimlerinin politik temsilcisi olan Halk Cephesi.

BİR "DEMOKRAT"IN ANTİ–FAŞİST PERSPEKTİFİ

Tasfiyeci "KİTLE"nin orta sayfalarında, 204. sayıdan başlayıp 208. sayıda biten *"Anti-Faşist, Anti-Emperyalist Mücadelenin Yeni Perspektifleri"* ni "belirleyen" bir yazı dizisi yayınladı. Bu çift yıldızlı (!) yazı dizisi Ahmet Kaçmaz'ın imzasını taşıyordu.

Geçmişte, Kaçmaz'ın kişiliğinde, siyasi hareketimize belli bir dönem canla başla hizmet etmiş bir insanı yitirmek ne kadar acı da olsa, mücadelenin çıkarları bütün güzel anıların önünde gelmişti. Mücadelenin çıkarları, bugün de, bu tasfiyeci yazarın diğer sorunlardaki perspektifini olduğu kadar "anti-faşist perspektifi"ni de açıklamasının çok yararlı olduğunu belirtmeye zorladı bizi.

Kaçmaz'ın yazısı, bize , bilimsel devrimci hattı terkeden birinin nerelere varacağını, yani tasfiyeciliğin sonunun ne olduğunu ortaya koyma olanağı veriyor: ayrılığın köklerini kavrayamayan unsurlara bir kez daha seslenme görevini yüklüyor. Hatta bu yazı, bize, 'sorunu" daha geniş bir şekilde ele alma olanağını da veriyor. Çünkü bu yazıdan sonra tasfiyecilik artık sadece örgütlenme anlayışındaki sakatlıkla, sadece birlik politikasındaki yalpalamalarla sınırlı kalmaz açıklanamaz. Bu yazıdan sonra daha değişik bir düzeye "yükselen" tasfiyecilik, mücadele anlayışı ve önerdiği "yeni eylem programı" ile, bütünüyle tutarsız, anti-faşist bir "kişilik" kazanmıştır. Kaçmaz, yazısına I. ve II. MC dönemlerinin kısaca bir değerlendirmesiyle başlıyor. Bu dönemdeki ekonomik (sendikal) mücadeleyi, halk muhalefetini, sosyalist birlik sorununu ve anti-faşist, anti-emperyalist güçlerin durumunu kısaca ele alıyor. Ardından bugünkü hükümetin durumunu ve perspektiflerini değerlendiriyor. Bugünkü koşullarda anti-faşist, anti-emperyalist mücadelenin tahlilini yapıyor. Bütün bunlarla ilgili siyasi görevleri açık ve kesin terimler kullanarak tartışıyor.

Kaçmaz, kendi anti-faşist mücadele anlayışını da açık ve "veciz" bir şekilde ortaya koyuyor sonunda. Şöyle diyor sayın tasfiyeci yazarımız. *"Faşizme karşı etkili ve mevzi kazanıcı bir mücadele vermenin yolu da toplumdaki tüm anti-faşist güçlerin birliğini gerektirir. Bu durumda sosyal-demokrasinin saflara katılması isteniyorsa - ve bu bilimin emrettiği bir zorunluluk ise - anti-faşist birliğin vereceği mücadelenin burjuva demokrasisinin sınırlarıyla kısıtlı olması kaçınılmazdır. (...) Çünkü anti-faşist mücadelede sosyal demokrasi ile işbirliği gerekliyse, demektir ki, bu dönemde kapitalizm varlığını sürdürecek, dolayısıyla mücadele burjuva demokratik sınırlar içinde tutulacaktır."* (Tasfiyeci "KİTLE", 208, s. 8., 3. sütun)

Tasfiyeci yazar, yaptığı işler ve söylediği sözlerle, gösterdiği sorumsuzluğu idrak edemeyen herkes gibi, ta başından başlıyor ve kırk çeşit çelişkili "izahat"ın ardından sonuca varıyor:

"Ne ki, meselenin gereği bize sosyal demokrasiyi saf dışı bırakmayı değil, saflara katmayı dayatmaktadır. Sosyal-demokrasiye "sen kapitalizmden vazgeç" diyemeyeceğimize göre, anti-faşist mücadelenin ve onu hayata geçirecek olan demokrasi cephesinin esas niteliği faşizmi burjuva demokrat sınırlar içinde kalarak geriletmek olacaktır." (Tasfiyeci "KİTLE", sayı 208, aynı yerde).

Kaçmaz, anti-faşist mücadelenin, kapitalizm varoldukça, yani hiç olmazsa demokratik halk iktidarı kuruluncaya kadar, *"burjuva demokrasisinin sınırlarıyla kısıtlı olmasının"*, ve *"anti-faşist birliğin vereceği mücadelenin kapsamı"*'nın burjuva demokratikliğinin kaçınılmazlığına, tartışmasız kesin gözüyle bakıyor. Tasfiyeci yazara göre *"günümüzde tekelci kapitalist mülkiyet ilişkilerine tümüyle son verilmedikçe faşizm tehlikesinin ortadan kaldırılamayacağı"* bilinen bir noktadır. Lakin Türkiye'nin bugünkü koşullarında "anti-faşist mücadelede sosyal demokrasi ile işbirliği gerekliyse" ve "sosyal demokrasiye 'sen kapitalizmden vazgeç' diyemeyeceğimize göre" sayın Kaçmaz'ın kendisi, tartışmasız, geçici olarak (!) da olsa, anti-faşist mücadelede devrimci bir çizgi izlemekten sosyalizmden (bilimsel sosyalist ideoloji ve politikadan) vazgeçecektir. Bu "bilimin emrettiği bir zorunluluk"tur. Her halde *"meselenin"* çıkarları gereği...

Sorunun bu şekilde ele alınışı, herhangi bir tartışmaya ya da kuşkuya yer bırakmayacak bir kesinlikle, tam bir sosyal demokrat tutumdur. - Hem de sağ cinsinden -! İşçi sınıfı sosyalistleri, geçmişte olsun günümüzde olsun, pek çok burjuva demokratik talep uğrunda mücadele vermişler ve böylesi talepleri desteklemişlerdir. Bu durum hiçbir zaman onları sıradan burjuva demokratlarına dönüştürmemiştir. Ve bu görevlerini "burjuva demokratik" sınırlar içinde "kalarak" yerine getirmemişlerdir. Örneğin, proletaryanın önderlik ettiği ve aktif bir şekilde yer aldığı 1905 devrimi kapsam olarak burjuva demokratik bir devrimdir. Ancak bu devrimde yer almak ve önderlik etmek bolşevikleri burjuva demokratı yapmamıştır. Tam tersine, bu devrimde bolşevikler kendilerini burjuva demokrasisinin çerçevesi ile sınırlamak şöyle dursun, zamanın burjuva demokratları olan kadetlerin, liberallerin dehşet içinde otokrasinin yanında saf tutmalarına yol açacak kadar devrimci bir tutum içinde olmuşlar, burjuva demokrasisinin çerçevesini aşmış ve daha ileri demokratik hedeflere yönelmişlerdir. Aynı tutum Şubat 1917'de de sözkonusu olmuştur ve büyük Ekim Devrimi böyle bir zemin üzerinde yükselmiştir. Daha sonraki dönemlerde, Avrupa'nın tamamı ve yeryüzünün büyük bir kısmı faşizmin çizmeleri altında inlerken, Komintern'in yönlendiriciliği altında en kahırlı anti-faşist mücadeleyi veren Komünist Partilerinin hiç biri, burjuva demokrasisini yeniden kurumlaştırmayı, mücadelelerini bu çerçeve içinde sınırlı tutmayı düşünmemişlerdir. Onlar, ittifak ettikleri diğer demokratik güçlerle birlikte, hem faşizme karşı hem de faşizmi doğuran, besleyen, iktidara getiren koşulları ve güçleri de içeren burjuva demokrasisine karşı; ileri, halkçı demokratik düzenler için mücadele etmişlerdir. Bu tutum günümüzün tekelci devlet kapitalizmi olgusu karşısında çok daha büyük bir önem ve geçerlik kazanmaktadır.

Aynı şekilde işçi sınıfı partileri reformlar için mücadeleyi de hiçbir zaman reddetmemişler, tersine burjuva demokratik muhtevada olmakla birlikte, reformların gerçekleştirilebilmesi için var güçleriyle çaba harcamışlardır. Ama bu durum hiçbir zaman onların reformist konumlara düşmelerine, reformculuk çerçevesi içinde hapsolup kalmalarına yol açmamıştır. Tersine, işçi sınıfı sosyalistleri reformizme karşı aralıksız ve şiddetli bir mücadele içinde olmuşlar, reformlar için mücadele verirken bunu devrimci hedeflerle birleştirmeye çalışmışlar ve devrimci bir tarzda yürütmüşlerdir.

Sosyal-demokrasinin anti-faşist mücadeledeki yeri sorununa gelince; evet, sosyal demokrasi - sağ kanadı da dahil olmak üzere - bütün tutarsızlığına ve kaypaklığına rağmen anti-faşisttir. Ancak demokrasi mücadelesi ya da tartışması sırasında, sürekli olarak, sağına ve soluna şu soruları sorar: "Özgürlükçü demokrasiden yana mıyız, değil miyiz?.. Özgürlükçü demokrasiyi ortadan kaldıracak mıyız, kaldırmayacak mıyız?..." İşçi sınıfı sosyalistleri, faşist bir rejimle burjuva demokratik bir rejim arasındaki farkı hiçbir zaman göz ardı etmezler. Ancak böylesi sınırlamaları kesinlikle reddederler ve "özgürlükçü demokrasi" denilen nesnenin siyasal biçimlerinin ve uygulamalarının nasıl olacağını sorarlar. (örneğin 141-142 ne olacak?)

İşçi sınıfı sosyalistleri, burjuva demokratik bir rejime sahip olsun olmasın, bir burjuva toplumunda hangi siyasi çizginin demokrasi mücadelesinde (ve anti-faşist mücadelede) hangi hattı (burjuva demokrat, demokrat, devrimci demokrat, sosyalist vb.) izlediğinin tahlilini yaparlar. Bunu yaparken de farklı siyasi çizgilerle kendileri arasındaki sınır çizgisiyle her şeyden önce ve hassasiyetle ilgilenirler. Çünkü, bilimsel sosyalistler ister devrimci durum koşullarında, ister "istikrarlı" burjuva demokrasisi koşullarında, isterse faşist diktatörlük koşulları altında olsun, ilke olarak sosyal-demokrasiden tamamen farklı bir demokratik (anti-faşist) mücadele çizgisi izlerler. Bu mücadele çizgisi sadece genel olarak burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletme çizgisi değil, gerçekten özgür (ezilen ve sömürülen halk yığınlarının gerçekten demokrasiye kavuşacağı) bir toplum düzeni kurma çizgisidir. Bu çizgi devrimci durum sırasında da, öncesinde de aynıdır. Ancak saf bir demokrat, anti-faşist mücadelede devrimci bir çizgi izleme sorununu devrimci durumun varolması koşuluna bağlayabilir.

Ancak "Kaçmaz'ın anti-faşist prespektifi"ni belirleyen anlayış sadece bunlarla sınırlı değil. Bu yüzden bilim adına göz göre göre cinayetler işlemeye devam ediyor. Anti-faşist mücadelede sosyal-demokrasi ile işbirliği bilimsel bir zorunluluk imiş! O halde anti-faşist mücadele burjuva demokratik kapsam ile sınırlı imiş! Çift yıldızlı yazıların tasfiyeci yazarı bilimin bir doğmalar, uydurukler sistemi değil de bir eylem kılavuzu olduğunu unutup, uyduruk bir "önerme"yi bilim diye sunuyor. Oysa, anti-faşist mücadelede bilimsel bir zorunluluk varsa eğer, bu mutlaka sosyal-demokrasi ile işbirliği değil, ama mücadelenin mutlaka en geniş halk yığınlarına maledilmesi ve tüm anti-faşist güçlerin birliğinin sağlanmasıdır. (Bu ikisi bir ve aynı şey olmadığı gibi anti-faşist güçlerin hangi şekillenmeler içinde bu birliğe katılacağını da sınıf mücadelesinin kendi seyri belirler.) Bu da, her şeyden önce, devrimci bir tutumla yapılırsa anlam kazanır.

İşçi sınıfı devrimcileri, bugüne değin, tüm anti-faşist güçlerle olduğu gibi sosyal demokratlarla da anti-faşist mücadele birlikteliğine önem vermişlerdir. Ama tutarsız anti-faşist tutumuyla - özellikle sağ sosyal-demokrasi tarihte pek çok defalar devrimci güçlerle birliktelikten kaçınmış ve iktidara tırmanan faşizmin ekmeğine yağ sürmüştür. Üstelik tarihte sağ sosyal-demokrasinin yer almadığı, ancak işçi sınıfı sosyalistlerinin diğer devrimci güçlerle birlikte verdikleri birçok anti-faşist mücadele başarıya ve devrime ulaşmıştır.

Türkiye'de MC dönemlerinde CHP sürekli olarak devrimci güçlerle işbirliğinden kaçınmıştır. Ama böylelikle anti-faşist mücadele ne CHP'nin burjuva demokrasisi anlayışı çerçevesinde kalmış, ne de anti-faşist mücadelenin devrimci-demokrat karakteri ortadan kalkmıştır. Ve hiçbir yiğit çıkıp da bu döneme "ey devrimci demokrat, anti-faşist güçler, siz bilime karşı çıkıyorsunuz. Bu devrimci demokrat tutumdan vazgeçin. CHP' nin anti-faşist anlayışını benimseyin ki CHP sizinle işbirliği yapsın. Bu bilimsel bir zorunluluktur." deme cesaretini gösterememiştir. Ya 20 Mart direnişine ne demeli? Bu eylemin yasalara aykırılığından dem vurmadı mı CHP? Demek ki sorun CHP "kapitalizmden vazgeçmez" diye ona boyun eğmek değil. Sorun kitlelerin anti-faşist direnişini güçlendirmek. Kaldı ki sağ sosyal-demokrasiyi anti-faşist mücadeleye çekme olasılığı ancak bu yoldan güç kazanır.

Gelgelelim yazarımız burjuva demokratlığı öylesine benimsemiş ki, işçi sınıfı sosyalistleri şöyle dursun, küçük burjuva devrimcilerini bile, devrimciliklerinden vazgeçmedikleri takdirde, anti-faşist birlik kapsamına almıyor: *"Ülkemiz şartlarında bunlara, ulusal demokratik hakların savunucularını* (herhalde Kürt devrimci demokratlarını demek istiyor; oysa ulusal demokratik hakları savunmak tüm devrimci ve demokratların boynunun borcudur - S.G.) *ve burjuva demokrasisinin sınırlarının genişletilmesini anlatımında anti-faşist mücadeleye yanaştığı ölçüde "sol" maceracılığı da katmak gerekir."* (Tasfiyeci "KİTLE" 208, s. 8)

Yani anti-faşist mücadelede burjuva demokrasisinin sınırlarını genişletmekten öteye bir amaç taşırlarsa, yani reformizmi benimseyerek katılmazlarsa, cephede onlara da yer yok. Pes doğrusu!

Bu anlayış, kendini halk muhalefetinin örgütlü gücünün somutlandığı demokratik kitle örgütleri konusunu ele alırken de göstermektedir. Bu konuda da şunları söylüyor Kaçmaz: *"Demokratik kitle ve meslek örgütlerinin teşkil ettiği platform olumlu bir adım olmuştur ama, hem bu platformun etkinliğini temsil ettiği potansiyele kıyasla hiç kalmıştır, hem de böylesi bir platform anti-faşist, anti-emperyalist siyasi birlik için hiç de elverişli değildir. Bu platforma katılan kitle meslek örgütlerinin yönetimleri anti-emperyalist, anti-faşist bir çizgide olsalar da, örgütlerin temsil ettiği platform sadece demokratı. Çünkü bu örgütlerin toplumsal işlevleri kitlelerin mevcut düzen içindeki burjuva demokratik nitelikli taleplerini dile getirmek, bunları hayata geçirmek için uğraşmak ve gerektiğinde bu doğrultuda siyaset yapmaktır."*(Tasfiyeci 'KİTLE" 204, s. 9)

KİTLE'nin geçen sayılarında üzerinde durduğumuz noktalara tekrar uzun uzun değinmek gereksiz. Ancak şunu belirtelim ki, tasfiyecilik, yazarımızı aynı zamanda inkarcılığa götürmüş. Bugüne kadar benimsediklerini de reddediyor artık. Demokratik kitle örgütlerinin halk cephesinde yeri yok mu? Bu örgütlerin mücadelesi "mevcut düzen içindeki burjuva demokratik nitelikli talepleri dile getirmekle..." kalırsa halk cephesinde nasıl yerleri

İLKESİZ BİR YAKINLAŞMA

Türkiye sosyalist hareketinin kamuoyuna açıklanmış en ileri belgesi TSİP I. Kongresinde kabul edilen Program ve Kongre Kararları idi. Şu anda TSİP yönetimini elinde bulunduran hizibin sadece örgüte değil aynı zamanda TSİP I. Kongresinde kabul edilen bilimsel sosyalist hatta karşı da giriştiği bütün tasfiyeci çabalamalara rağmen bu belgelerin önemi yitmedi; tersine, daha da arttı. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi I. Kongresinde kabul edilen sosyalist hareketin birliği ile ilgili kararda şöyle denmekteydi: *"İşçi sınıfının birliği ilkesi, onun politik hareketinin de birliğini gerektirir. Her ülkede işçi sınıfının partisi tektir. İşçi sınıfının siyasi temsilcisi olduğunu iddia eden diğer partiler, ancak birer sapmayı temsil ederler. Ülkemizde ise işçi sınıfının siyasi hareketi içindeki çizgilerden hiç biri işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde kök salmış, onun ileri unsurlarının bütününü kendi bağrında toplamış olmadığı için, farklı çizgiler henüz tamamıyla netleşmemiştir.*

Bugün için değişik siyasi çizgilerden herhangi birinin işçi sınıfının partisini, diğerlerinin de şu ya da bu sapmayı temsil ettiklerini iddia etmek bilimsel objektiflikten uzak, subjektif bir yaklaşımdır. Ancak bu olgu sosyalist hareketimizdeki farklı çizgilerin hepsinin veya bir kısmının doğru yolda olduğunu ileri sürdüğümüz anlamına gelmez."

Bu kadar uzun bir alıntıyı yapmamızın nedeni KİTLE gazetesinin desteklediği siyasi hareketin iki yıl öncesinden "sosyalist hareketin birliği" konusuna yaklaşımını hatırlatmaktı. Aradan geçen zaman içinde "sosyalist hareketimizin içindeki farklı çizgiler" farklı yollarında ilerlediler. Belki o zaman daha az olan farklılıklar iki yıl içinde biraz daha çoğaldı. Ancak bugün yine "işçi sınıfının siyasi hareketi içindeki çizgilerden hiçbirinin işçi sınıfının kendiliğinden hareketi içinde kök salmış, onun ileri unsurlarının bütününü kendi bağrında toplamış olmadığı" tesbitini yapmak mümkün. Gerek 50 küsür yıllık Türkiye komünist hareketinin el çabukluğu ile tek "miras"çısı olduğunu ileri süren çok iddialı, parlak tabelalı bir çizginin kaçınılmaz evrimi; gerekse 12 Mart öncesi sağ revizyonist bir parti iken bilimsel sosyalist hareketin etkinliğini artırması sonucu ikinci kuruluşunda aynı hatalardan bir ölçüde kaçınabilen ancak belli olumsuzlukları yine de içinde barındıran "almaşıksız bilimsel sosyalist hareketin" varıp gelip dayandığı çıkışsızlık bu tesbitin geçerliliğini gösteriyor.

Aradan geçen zaman içinde daha başka şeyler de görüldü. Örneğin, sosyalist hareketin birliğinin önümüzde çözüm bekleyen diğer bütün sorunlar gibi ancak zorlu bir mücadele ile *kazanılacağı* daha da netleşti. Bu arada, bu sorunun akademik bir sorun olmadığı, hareketin en acil sorunlarından biri olduğu olgusu da birlik konusunda takınılan sorumsuz yaklaşımların sosyalist harekette doğurduğu gerilemelerle (üstelik "ilerleme" adına oluyordu bunlar) iyice açıklığa kavuştu. Şimdi işçi sınıfı sosyalistleri, DİSK içinde, bir çizginin iki yıldır sosyalizm adına yaptığı tahribatı onarmakla uğraşıyorlar.

Bu kadar gelişimden sonra sanılırdı ki artık bu sorun herkesin bilincinde açığa çıkar. Ancak biraz da tasfiyeciliğin örgüt yıkıcı çabalarının diğer çizgilere verdiği cesaretle olsa gerek böyle eğilimler varsa bile sonuçlanma fırsatı bulamadı. "İşçi sınıfının öncü hareketleri" yine bildikleri yolda ilerliyorlardı. Ama perspektifleri iki yıl öncesinden daha da dar. Çünkü bazan itiraf etmek zor da olsa, hayatın somut pratiği bir takım iddiaların geçersizliğini en açık bir biçimde ortaya çıkarıyor. Ve bunu da öyle geçiştirmek mümkün değil.

Birlik meselesi bilince çıkmıyor ama yine de kendini dayatıyor. Bu dayatma karşısında son aylarda ilginç bir gelişme; "50 küsur yıllık hareketin mirasçısı" ile "almaşıksız bilimsel sosyalist hareket" arasında bir yakınlaşma gözlenmeye başlandı. Şimdilik yakınlaşmanın tezahürü "demokratik kitle örgütlerinde beraber olma" şeklinde oluşuyor. Bugüne kadar vuku bulan çeşitli örneklerde aynı tutumun devam etmesi bu eğilimin en azından bir süre için kalıcı bir karakter taşıdığına işaret etmekte.

Böyle bir gelişimin perspektifleri neler olabilir. Bunu kesinkes söylemek zor. Ancak birtakım ipuçları da yok değil. Doğru bir tahminde bulunabilmek için önce durumun doğru tesbit edilmesi gerekiyor.

İlk bakışta görülen şey şu ki, sözkonusu yakınlaşma, sosyalist hareketin birliğine duyulan ihtiyacı doğru olarak saptayıp, bunu gidermek için girişilen bir yakınlaşma değil. Her iki tarafında yaklaşımlarını belirleyen etmen *faydacılık*. Bu, karşılıklı olarak bu yakınlaşmadan neler anlaşıldığına bir göz atınca daha iyi görülüyor. "50 yılın mirasçısı"na göre; komünistlerle sosyalistler ittifak yaparlar, o halde bu yakınlaşma buradan doğmaktadır. "Almaşıksız hareket" ise, buna karşılık, yek diğerinin sadece "demokrat" olduğunu kanıtlamaya çalışıyor, ve diyor ki sosyalistlerle demokratların beraberliği doğal bir şeydir. Her ikisi de kendini işçi sınıfı sosyalisti, karşısındakini de demokrat gören iki hareketin yakınlaşmasının çıkmazı daha buradan sırıtmaya başlıyor.

Yine de, eğer bu yakınlaşma her iki çizginin faaliyetinin tüm alanlarını kapsasaydı, beraber çalışma alışkanlığını ve bu alışkanlıktan gelen karşılıklı güven duygusu kadrolara yer ettiğinde bir siyasi birliğe doğru gelişim mümkün olabilirdi. Bu da ancak olumlu olurdu. Fakat şimdilik yakınlaşma sadece demokratik kitle örgütlerinde yönetimlerden koltuk kapmaca şeklinde tezahür etmektedir. Bu düzeyde kaldığı sürece de bu yakınlaşmanın bir çıkışı yok.

İlkesiz bir beraberlik her zaman daha büyük ayrılıklara gebedir. Hele hele böyle utangaç bir yakınlaşma, sonunda ancak tekrardan uzaklaşmaya yarar. Her iki çizgi de birbirlerini beraber davranmaya iten etkenlerin ayrıntılı bir çözümlemesine girişmelidir. Bizce bu konuda belli başlı iki etken belirleyici rolü oynamaktadır: birincisi sosyalist hareketin birliği sorunu kendini en kalın kafalılara bile dayatmaktadır; her ne kadar bu yakınlaşmanın öznel nedeni her iki çizgiye egemen olan faydacılık ise de böyle bir yakınlaşmayı mümkün kılan şey sosyalist hareketin nesnel durumundan kaynaklanmaktadır. Bu bilince çıkmadığı sürece de, iki "faydacı"nın oportünist hesaplara dayanan birliği ancak hüsranla sonuçlanacaktır. İkinci olarak, yakınlaşmanın ortaya çıkmasında her iki çizgiye egemen olan birtakım ortak ideolojik özellikler de önemli rol oynamıştır. Her ikisi de belirli ölçülerde *sağ* ideolojik ve politik karakter gösteren bu çizgilerin birbirine uyum göstermesi daha kolay olmaktadır.

Sonucu siyasi bir birliğe varacak gibi gözükmese de bu yakınlaşmayı hepten olumsuz karşılamak mümkün değildir. İlkesiz beraberliğin sağlayacağı kısa vadeli demokratik örgüt başarıları belki bir ajitasyon pompası görevi görecek ve her iki çizgiye mensup unsurların sekterliklerini daha da arttırabilecektir. Ama aynı zamanda, kısa dönem sarhoşluğunun geçmesiyle birlikte, "işçi sınıfının biricik öncü partisi" iddialarının havada durmakta olduğu kadroların bilincine çıkmaya başlayacaktır. Bu da ancak birlikçi eğilimlerin daha da güçlenmesine yardımcı olur.

Söz konusu yakınlaşmanın ancak bir şekilde sosyalist ve devrimci-demokrat harekete zararı olurdu: Her iki çizgide de etkin olan sağ eğilimlerin böyle bir yakınlaşma ile iyice azma ve müzminleşme belirtileri göstermesi halinde. Bu, sağa tepki olarak "sol" revizyonizmin güçlenmesine ve hatta sağ sekter, dışlayıcı bir politikayla karşı karşıya kaldığında maocu gericiliğe yakınlaşmasına neden olabilir ve devrimci-demokrat hareket içinde azımsanmayacak tahribata yol açabilirdi. Ancak, her iki çizgi dışındaki işçi sınıfı sosyalistlerinin meydana getirdikleri güç böyle gelişimleri önleyebilecek kapasitededir.

Şimdiye kadar yaptığımız tesbitleri kısaca özetlersek şöyle diyebiliriz:

* Yakınlaşma ilkesel temele dayanmamakta, kısa vadede güç sağlar görünmeye yönelik küçük tüccar hesaplarından doğmaktadır.

* Demokratik kitle örgütleri yönetimlerinde koltuk kapmaca çalışmasının dışında bir faaliyette ortaklık sözkonusu değildir.

Sonuç olarak, ilkesiz beraberlikler daha büyük ayrılıklara gebedir her zaman. Her iki çizgi de birbirlerini beraber davranmaya iten etkenlerin çözümlemesine girişmeden ve aralarındaki ideolojik ayrılık ve ortaklıkları bilince çıkarmadan, hepsinden önemlisi de kendisini işçi sınıfı sosyalisti, karşısındakini ise "sosyalist" ya da demokrat görme alışkanlığından vazgeçmeden bu yakınlaşmanın bir yere varması mümkün değildir. Bu yazımızın böyle bir sürece, yani yakınlaşmanın ilkesel bir beraberliğe dönüşmesine yardımcı olması dileğindeyiz. Ancak işin doğrusunu söylemek gerekirse pek de fazla umut gözükmüyor.

---

olabilir? Sonra, bu örgütler bugüne kadar burjuva demokratik talepleri aşan acil talepleri savunmakla hata mı ettiler yoksa?...

Faşizm olgusunu doğru bir tarzda kavramadan, tutarlı bir hat izlemek ve doğru bir perspektif getirmek mümkün değildir. Faşizm sözkonusu oldu mu da, herşeyden önce onun sınıfsal dayanağı önem kazanır. Onun sınıfsal dayanağı tekelci burjuvazidir; finans oligarşisidir. Bu nedenle Türkiye'de tekelci oligarşinin yapısı konusudaki bilgisizlik anti-faşist mücadele anlayışını derinden etkiler. Şimdi bir de Kaçmaz'ın egemen sınıflar "tahliline" bakalım:

"Ama bizde, CHP programında varsayılan tipten "pür"sanayi burjuvazisi yoktur, olmamıştır ve olacağı da yoktur. CHP programı "aracıya tefeciye" karşıdır, tüccara da iyi gözle bakmaz. Oysa bizdeki sanayicilerin tekmili öncelikle büyük tüccar, ithalatçı, ihracatçı zümresindendirler." (Tasfiyeci "KİTLE" 208, s.8)

Kaçmaz, Türkiye'de tekelci oligarşinin varlığını böylesine karmakarışık "sınıf ilişkileri" ile göz ardı ederken, Türkiye'de tekelci oligarşi olgusunu reddeden bir TİP'li midir; yoksa burjuvaziyi tekelciliğe yükselten bir ilerlemeci midir, anlaşılmaz.

Anti-faşist mücadeleyi Bağımsızlık - Demokrasi - Sosyalizm mücadelesinin diyalektik bir uzantısı ve demokrasi mücadelesinin bir parçası olarak ele almayan tasfiyeci yazar anti-faşist mücadelenin kapsamını burjuva demokratik muhteva ile sınırlıyor. Böylece anti-faşist mücadeleyi demokratik halk iktidarı için verilen devrimci mücadelenin stratejik hattından koparıyor. Devrim sürecinin kopmaz bir unsuru olan anti-faşist mücadele ve anti-faşist birlik getirilip demokratik devrim sürecinin karşısına konuyor. Açıkça görüldüğü gibi yazarımızın mantığına artık devrimci diyalektik değil, metafizik hakim olmuştur. Böylece de ortaya aralarında hiçbir diyalektik bağ kalmayan üç ayrı (anti-faşist, anti-emperyalist, sosyalist) mücadele platformu çıkıyor.

Bütün bu yanlış yaklaşımlar esas olarak tek bir noktadan kaynaklanıyor: Ahmet Kaçmaz, işçi sınıfının anti-faşist mücadelenin önderi olduğu gerçeğine inancını yitirmiştir. Böyle olunca da "faşizme karşı etkili ve mevzi kazancı bir mücadele verebilmek için", çaresiz, sosyalist ve devrimci demokrat konumları terketmek pahasına, "sen kapitalizmden vazgeç" diyemeyeceğimiz sosyal-demokrasiye büyük anti-faşist misyonlar yüklenecek, onun bizi faşizmden esirgemesi beklenecektir.

Kaçmaz'ın bu noktaya varması, bizce, tasfiyeciliğin doğal bir sonucudur. Çünkü ortada ne kollektivite kalmıştır, ne de Parti. Bugün görkemli tabelasının ardında başbaşa kalmış bir tasfiyeci-oportünist hizipler koalisyonunu gizleyen TSİP'in, ne bilim, bilinç ve tecrübe ile donanmış kadroları kalmıştır, ne de kitle bağları.. Özellikle işçi sınıfı içerisindeki bağların hemen tamamı kopmuştur. Buna karşılık, gerçek TSİP yaşamaktadır. Görkemli tabelasının ve parti binalarının ötesinde, işçi kitleleri, emekçiler, gençlik içerisinde, devrimci ideolojisi, devrimci kadroları ve devrimci gelenekleri ve gün geçtikçe genişleyen kitle ilişkileri ile yaşamakta, gelişip güçlenmektedir.

Ancak Kaçmaz'a haksızlık etmeyeceksek hemen belirtelim ki, O, bilimsel sosyalist ideoloji ve politika yerine sosyal-demokrat politikayı benimserken de başından sonuna kadar tutarsızdır. Bilimsel hattı terkettikten sonra kendisine yeni bir hat arayışı içinde, sağa-sola, bazen KİTLE sayfalarında ifadesini bulan doğru tesbitlere toslar. Ne var ki doğrular eklektik bütün içinde erir gider. Bu yüzden O, kimi zaman bir sosyal-demokrat kimi zaman bir dar sosyalist, kimi zaman da gerçek bir kitleci'dir. Zaten yazısında tutarlılık olsa, bu yazının başlığındaki "demokrat" tırnak içinde olmazdı. BİR DEMOKRATIN ANTİ-FAŞİST PERSPEKTİFİ olurdu başlık.

* *Kaçmaz'ın içinde bulunduğumuz dönemdeki anti-faşist mücadele için önerdiği taktik hedef ayrı bir yazıda ele alınacaktır.*

TEKELCİ KAPİTALİZMİN YENİ YÖNELİMLERİ

Batı Alman sanayicileriyle yaptığı toplantıda, *"Türkiye'de ithalata bağlı bir sanayi kurulduğu"* nu ifade eden Başbakan Ecevit, *"şimdi bunun değiştirilerek Türk sanayiinin ihracata yönelik bir sanayi haline dönüştürülmesine çalışıldığı"*'nı sözlerine eklemiş, *"türkiye'de özellikle bazı sanayicilerin teşvikleri ile bir tüketim toplumu yaratılması"*'ndan yakınmıştır. (Gazetelerden)

Türkiye ekonomisi bir buhran içinde. Bu durum ne zamandan beri en yetkili ağızlardan bile ifade edilir oldu. Her buhran kaçınılmaz olarak birtakım hesaplaşmaları, bir takım yeni yeni doğrultuları da beraberinde getirir. Türkiye'de de böyle süreçler gelişiyor. Türkiye kapitalizminin 1970'lerin başlarından, hatta daha öncelerinden beri izlediği ekonomik hatta bazı değişiklikler sözkonusu. 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı kesinleşince bu değişikliklerin tam olarak ne olduğu konusunda kesin bir bilgiye sahip olacağız. Ancak daha şimdiden hükümetin icraatı, bazı devlet yetkililerinin demeçleri, vb. şeyler, birtakım ipuçları veriyor. Bu ipuçlarının işaret ettiği yönelimler şunlar: Önümüzdeki dönem, Türkiye'de tekelci kapitalizmin artık iyiden iyiye tekelci devlet kapitalizmine dönüşeceği, tekelci burjuvazinin eski müttefikleriyle bağlarını zayıflatacağı, hatta zaman zaman onları tasfiye girişimlerinde bulunacağı bir dönem olacak. Bu, Türkiye'deki bağımlı tekelci kapitalizmin gelişme süreci içinde zorunlu olarak varılan bir nokta.

Türkiye 1970'lerden, hatta 1960'lardan beri içinde olduğu nisbi bir "bolluk" dönemini artık geride bırakıyor. Böyle diyor tekelci kapitalizmin iktisatçıları. Bu "bolluk dönemi" denilen şey neydi acaba?

1970'lerden beri Türkiye kapitalizmi özellikle dayanıklı tüketim maddeleri imalatına yönelik bir sanayileşme sürdürdü. Televizyon, buzdolabı, otomobil, vb. araçlara verilen ad olan "dayanıklı tüketim maddeleri"nin Türkiye'de yerli imalatı için yeterli sermaye birikimi ve teknoloji mevcut değildi. Bu da, kurulan sanayilerin tam dışa bağımlı bir karakter göstermesine yol açıyordu. Dışa bağımlı, geri teknolojili sanayileşmenin nasıl sorunlar doğurduğu bu gazetenin daha önceki sayılarından birinde özetlenmişti. (KİT-LE, s. 206, İbrahim Çetin'in yazısı) Orada şöyle denilmekteydi: "Yabancı teknoloji satın alınmasıyla kurulmuş sanayiler, genellikle, montajı yapılan malın bütün parçalarını kendi olanaklarıyla üretememekte ve bu alt parçaların bir kısmını yurt dışından ithal etmekte, bir kısmını ise yerli yan sanayiden temin etmektedirler. Eger kurulan işletme diğer sanayilere yan sanayi olmak üzere kurulmuş ise, üretim yapabilmek için hammadde, yarı mamul madde veya tezgah gereksinimleri dolayısıyle yine başka dış ve iç satıcılara bağımlı durumdadır. Özellikle dış satıcılara olan bağımlılık bir döviz sorununu da birlikte getirdiğinden, sanayinin içine girdiği çıkmazı hazırlayan en büyük etken olmaktadır."

Üretilen malları karşılayacak bir iç pazar ve üretim girdilerinin ithaline yetecek döviz olduğu sürece sorun yoktu. Gerçi Türkiye hiçbir zaman döviz bakımından zengin bir ülke olmamıştı ama, 1970'lerin başları bu konuda Türkiye'nin en talihli olduğu dönemlerden biriydi.12 Mart hükümetleri bakanlarının elde biriken dövizleri nasıl kullanacağız diye yakınmalarını hatırlayınız. Ama bu döviz bolluğu pek uzun sürmedi. Bir yandan emperyalist metropollerdeki durgunluğa koşut olarak işçi dövizlerindeki azalma, öte yandan sağlıksız bir gelişme içindeki sanayinin sürekli yeni döviz kaynaklarına ihtiyaç göstermesi, sonun pek uzakta olmadığına işaret etmekteydi. Ödemeler dengesi açıkları yeni borçlarla finanse edilmeye, böylece dışa bağımlı sanayileşme yine iç pompalamayla ayakta tutulmaya çalışıldı. Ancak dış borçların da vadesinin biteceği bir gün gelecekti. Sonunda bugüne varıldı.

Bugün üretilen malları özümseyecek bir iç pazar hâlâ mevcut. Sorun, artı-değeri gerçekleştirememe sorunu, yani bir "pazar tıkanıklığı" sorunu değil. Sorun bizzat artı-değerin üretilememesi, *üretimin* gerçekleştirilememesi sorunu. İç tüketime yönelik ama üretim girdileri açısından dışa bağımlı, teknoloji geriliği yüzünden dış pazarlarda rekabet olanağından yoksun sanayi, sonunda tüm döviz kaynaklarının dibine darı ekti. Döviz yokluğundan ithalat yapılamayıp dışarıdan girdiler gelmeyince de üretim fiilen durdu.

Sorun böyle konunca çözümünü de iki sözcükte özetlemek mümkün: ihracatı arttırmak. Evet, dışa bağımlılığın kaynağı olan üretim ilişkilerini tasfiye edemedikçe, varolan yapı içinde gidişatı sürdürmenin tek yolu yeni döviz kaynakları bulmak, Dış borç almak artık eskisi kadar kolay olmadığına göre, işçi dövizlerinde de artma değil düzenli bir düşüşü gözlendiğinden, yeni döviz kaynakları bulmak ancak ihracatı arttırmakla mümkün.

Tarımsal ürünler, madenler, vb. "geleneksel" ihracat maddelerinde ihtiyacı karşılayacak düzeyde bir artış mümkün olmadığından, bu kalemler de zorlanmakla beraber, umutlar esas olarak sanayi malları ihracatının artışına bağlanmış gözüküyor.

Sanayi malları ihracatı arttırılacak; ama nasıl? İşte Türkiye kapitalizminin yeni dönemdeki ekonomi politiği, bu sorunun dayattığı mantık doğrultusunda şekillenecek, şekilleniyor.

TEKELCİ DEVLET KAPİTALİZMİ PEKİŞİYOR

Hükümet Programında da ifade edilen ve IMF ile görüşmeler sırasında net olarak ortaya çıkan resmi görüş şöyle idi: "Türkiye'nin ekonomik durumundaki bozulmanın nedenleri ithalatın, kuvvetli iç talebin de (ve iç enflasyonun) körüklenmesiyle sürekli artışı, geleneksel tarım ürünleri ihracatındaki belirgin düşüş sonucu toplam ihracatın azalması ve uluslararası pazarlarda gittikçe rekabet edemez hale gelen sınai ihracatının zayıf durumudur."

Ecevit'in Federal Almanya'da söylediği gibi, hükümet, "Türk sanayiinin ihracata yönelik bir sanayi haline dönüştürülmesi"ne çalışmaktadır. Varolan sanayinin yerine yeni bir tane kurmak mümkün olmadığına göre, bu şu anlama gelmektedir. şu anda iç tüketime yönelik olan sanayi ürünlerinin dış pazarlara satış olanakları araştırılacaktır. İşte bu noktada işler düğümlenmektedir, çünkü "Türk sanayii" dış pazarlarda rekabet olanağından yoksundur. "Türk sanayi" nde üretilen mallar dış pazarlara çıkınca aynı pazarlar için uluslararası tekellerin ürettiği malların yanında çok pahalı kalmaktadır.

Bu insana tezat gibi geliyor. Avrupa'nın en düşük işgücü ücretleri ile işçi çalıştıran bir sanayinin ürünleri niçin dış pazarlarda rekabet edemeyecek düzeyde pahalı olmaktadır? Çünkü bu rekabet gücünden yoksunluk malların kalitelerinden ziyade fiyatları için sözkonusudur. "Kalite" bakımından, örneğin Türkiye'de üretilen bir buzdolabıyla Federal Almanya'da üretilen bir buzdolabı arasında pek büyük bir farklılık yoktur. Ancak fiyat bakımından, Federal Alman buzdolabı Türk buzdolabından kat kat ucuzdur ve o fiyatlarla Türkiye'de üretilen buzdolaplarının dış pazarlarda Alman buzdolaplarıyla rekabet edebilmesi mümkün değildir.

Yukarıda dediğimiz gibi Avrupa'nın en düşük ücretleriyle işçi çalıştıran bir sanayinin ürünlerinin fiyatlarının bu denli yüksek olması iki nedenden kaynaklanmaktadır:

*Üretim teknolojilerinin, ileri ülkelerde aynı ürünü üretmek için kullanılan teknolojileri en az 8-10 yıl geriden izlemesi. Teknoloji geri olunca, haliyle, ürünün maliyeti de daha yüksek olmaktadır.

*Teknoloji geriliği ölçüsünde, hatta ondan daha da fazla fiyatları etkileyen şey, Türk tekellerinin iç pazarda edindikleri alışkanlıklardır. Bu alışkanlıkların da en önemlisi iç pazarda gerçekleştirilebilen olağanüstü (dünya piyasasına göre olağanüstü) kâr oranlarıdır.

Dış rekabet tehlikesinden korunmuş olan Türkiye iç pazarında akıl almaz tekel kârları elde etmeye alışmış olan tekeller, çok daha düşük kâr oranlarıyla dış pazarlara mal satmaya hiç yanaşmamaktadırlar. Dünya piyasasında bir işkolunda kâr oranı Türkiye'de aynı işkolunda mevcut kâr oranının çok altındadır. Ayrıca Türkiye sanayiinin geri teknolojili yapısı işçi ücretlerinin düşüklüğüne rağmen maliyetleri dünya maliyetlerinin üstüne çıkarmakta ve bu yüzden dış pazarların Türk tekelleri için kârlılığı daha da düşmektedir.

Oysa bir bütün olarak Türkiye sanayiinin yaşaması, dışarıya ihracat yapması ile mümkündür. Üretimin sürmesi için gerekli döviz ancak böyle sağlanabilecektir. İşte bu noktada bir bütün olarak Türkiye sanayiinin dayattığı gerekliliklerle tek tek tekelci sanayicilerin çıkarları denk düşmemektedir. Kapitalizmin, hangi biçimi alırsa alsın, anarşik karakterini yitirmediği göz önüne alınırsa, bu öyle şaşılacak bir şey de değildir. Türkiye ekonomisinin bugün vardığı aşamada karşı karşıya olduğu sorun şudur: Döviz sağlamak için ihracat yapmak gerekli. İhtiyaç duyulan döviz artışını sağlamak için bu ihracat geleneksel maddeleri aşıp sınai mamul ihracatı olma durumunda.Oysa bu dalda dış pazarlarda elde edilecek kârlar Türkiye iç pazarındaki kârlar kadar fazla değil. Bu yüzden bir bütün olarak tekelci sermayenin varlığı az kârla dışarı mal satmaya bağımlı gözükse de hiçbir tekelcinin, kendi başına, daha az kârı göze alarak böyle bir işe kalkışması mümkün değil.

İşte bu noktada tüm olarak tekelci ekonomiyi gözetmek ve tek tek tekelcileri de tekelci sermayenin "ulusal" çıkarlarına uygun icraata teşvik ve ikna etmek için devlet müdahalesine gereklilik duyuluyor. Bu da tekelci devlet kapitalizmi konumlarının Türkiye'de daha da pekişmesi demektir. Türkiye kapitalizminin gelişim süreci zaten baştan beri büyük ölçüde ekonomi dışı, yani siyasal faktörlerin güçlü müdahaleleri ile bugüne kadar gelmiştir. Bu yüzden, emperyalizme bağımlı kapitalizm Türkiye'de baştan itibaren devlet kapitalizmi özellikleri göstermiştir diyoruz. Önümüzdeki dönemde bu özellikler daha da artarak olgunun bütününü kapsayacaktır. Tüm olarak tekelci sermayenin çıkarlarını gözetmek için devletin ekonomik hayata yaptığı çeşitli müdahaleler giderek çoğalacaktır.

Bu müdahalelerin ne gibi şekiller alacağı, hangi alanları kapsayacağı; devletin ekonomiye müdahalesi bir taraftan bir tarafın kayırılmasına yol açacağına göre bunun Türkiye toplumunun sınıfsal mevzilenmesinde nasıl değişiklikler doğuracağı sorularına tam ve net cevaplar vermek için vakit henüz erken. Ancak Ecevit hükümetinin geçmiş birkaç aylık icraatı, gelecek icraatının de nasıl olacağı konusunda bir fikir vermektedir. Bu geçmiş icraatın değerlendirilmesinden önümüzdeki dönemin sınıfsal dinamiğinin gelişimine ışık tutacak bazı sonuçlar çıkarılabilir.

HÜKÜMETİN EKONOMİK POLİTİKASI TEKELCİ SERMAYENİN ÇIKARLARINA HİZMET EDİYOR

"Hükümetin ekonomik politikası tekelci sermayenin çıkarlarına hizmet ediyor" gibi başlıklar da herhalde artık gına getirmiş olmakla birlikte, yine böyle bir başlık atmayı gerekli gördük. Çünkü "hükümetin ekonomik politikasının tekelci sermayenin çıkarlarına hizmet etmesi" günümüz Türkiye'sini daha önceki dönemlerden ayıran bir özgüllüktür. Türkiye'de ezelden beri devlet, tekelci sermayenin çıkarlarını gözetmiştir ama, bu arada diğer egemen zümrelerin çıkarlarını da gözetmiştir. Hatta çoğu zaman çeşitli devlet kademeleri tekelci sermaye ile orta burjuvazinin veya diğer bazı egemen zümrelerin artı-değerden daha fazla pay almak için birbirlerine karşı verdikleri mücadelelere sahne olmuştur. Bu mücadelelerden bazı tekelci sermaye dışı güçler de galip çıkabilmiştir, bu galibiyetler mevzii ve geçici de olsa...

Ancak, artık günümüzde, Türkiye'de kapitalizmin gelişmesi tekelci sermayeyi müttefikleri ile kozlarını bölüşmeye zorlamaktadır.Politik olarak tekelci sermayenin belki pek öyle bir niyeti yoktur ama, ekonomik zorunluluklar onu buna mecbur kılmaktadır. Son döviz bunalımı ve ardından yeni hükümetin ortaya koyduğu çeşitli çözüm önerileri, aslında, tekelci sermaye ile diğer egemen zümreler arasında yeni bir kaynak bölüşümünü (ve doğal olarak, toplam artı-değerin yeni bir bölüşümünü) simgelemektedir. Tekelci sermaye-

nin yararına olan bu yeniden bölüşüm, doğal olarak, öteki müttefiklere rağmen gerçekleştirilmek durumundadır ve bunun için de tekellerin silahı devlet olmaktadır. Türkiye kapitalizmi hep devlet fideliğinde yetişmiş olduğundan, egemen sınıf ve zümreler arasında ekonomik yeniden-hesaplaşmaların devlet aracılığıyla yapılmasında şaşırtıcı bir şey yoktur. Ancak her hesaplaşma, kuşkusuz, devletin karakterinde yeni değişmelere yol açmaktadır. Görülen o ki, tekelci ekonominin işlerliğini yeniden sağlamakla yükümlü Ecevit hükümeti dönemi de , böyle bir hesaplaşmanın daha sonuca vardırılacağı ve Türkiye'de tekelci devlet kapitalizmi konumlarının iyiden iyiye pekiştirileceği bir dönem olacaktır.

Bu, tabii, ekonomik alanda oldukça büyük değişimler olması demektir. Kaynakların kullanımında yeni paylaşımlar, kaçınılmaz olarak, ekonomik nüfuz oranlarında da yeni değişmeler demektir. Ekonominin yeniden bir "elden geçirileceği" bu dönem, politik olarak da büyük çalkantılara sahne olacaktır, şimdiden oluyor.

TEKELCİ DEVLET KAPİTALİZMİ VE GERİCİLİK

Hem ekonomik, hem politik alanda böyle tekelci sermaye yararına geniş kapsamlı değişmeleri öngörmüş dönemler, hep, toplumların gelişiminde en kritik dönemler olmuşlardır. Tekelci sermayenin faşizm tercihinin ön planlara çıktığı dönemler olmaktadır bunlar genellikle. 1920 ve 1930'larda Avrupa'da faşist rejimlerin ortaya çıkışları tamamen sözkonusu ülkeler tekelci burjuvazilerinin egemenliklerini başka türlü tescil edememelerinden, tekelci devlet kapitalizmine geçiş için devlete başka türlü damgalarını vuramamalarından kaynaklanıyordu.Oysa kapitalizmin gelişmesinin belli bir aşamasında içine saplanıp kaldığı buhranlardan - ki bu buhranlar kapitalizmin genel bunalımının ülkedeki somut yansımalarıdır - çıkış için tek çare tekelci devlet kapitalizmi konumunu almaktır. 1930 lardaki kapitalist dünya da böyle bir bunalım içinde kıvranıyordu. Bir yandan sosyalizmin yaşayan bir gerçeklik haline dönüşmesinin kapitalizm için yarattığı yıkıcı etkiler, öte yandan kapitalizmin emperyalizm aşamasında iyiden iyiye azan kendi iç çelişkileri, sermaye düzeninin, varlığını sürdürmek için birtakım yeniliklere gitmesini zorunlu kılıyordu. İşte tekelci devlet kapitalizmi hem kapitalizmin sosyalizm karşısında savunusunu güçlendirmek, hem de kendi iç çelişkilerini biraz bastırmak, böylece kaçınılmaz sonu bir miktar daha geciktirmek için ortaya çıkmış bir olgudur. 1920-1930'lar Avrupa'sında, *tekelci devlet kapitalizminin iki türü belirli olarak ortaya çıkmıştır: birincisi, faşist ülkelerde gelişmiştir. Ekonominin son derece sert bir biçimde merkezileştirilmesi ve işçi hareketinin haince bir baskı altında tutulması ilk türün karakteristiğidir. İkinci tür, parlamento düzeninin bulunduğu ülkelerde kendini göstermiştir. Kapsamlı ifadesini Roosevelt'in 'Yeni Düzen'inde bulmuştur. 'Yeni Düzen', ekonominin tekeller yararına düzenlenmesi yanında, işçi hareketine verilen bazı ödünleri ve tek tek ilerici reformları içeriyordu."* (Günümüzde Tekelci kapitalizm, SSCB Bilimler Akademisi, Bilim y., 1977, sf. 33) Bu "iki tür"den hangisinin öncelik taşıdığını, niye örneğin bir ülkede tekelci devlet kapitalizmi nisbeten "barışçıl" yollarla tesis edilirken başka bir ülkede faşist diktatörlüğe gerek duyulduğunu ayrıntılı olarak ve ülke somutlarında araştırmak gerekiyor. Bu konu bugün birçok orta gelişkinlikteki kapitalist ülkede acil pratik önem kazanmaktadır. Birçok Latin Amerika ülkesinde ve benzer ülkelerde bağımlı tekelci kapitalizmden bağımlı tekelci devlet kapitalizmine geçiş dönemi, "faşizm mi, demokrasi mi?" sorusunu tekrar çok pratik bir sorun haline getiriyor. Bu konuda genel olarak söylenebilecek şey, faşizmin, egemen sınıfların burjuva demokrasisi çerçevesi içinde çözemedikleri yapısal bunalımın bir sonucu olduğudur. Bu konuda, Salvador Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Handal şöyle diyor: *"Latin Amerika'da faşizmin tarihsel amacı, bağımlı kapitalizmi, modernleştirerek, bağımlı tekelci kapitalizm evresine geçmesini, olanağı ve elverişli koşulları bulunabilen yerde de bağımlı devlet-tekel kapitalizmine geçmesini sağlayarak, ne pahasına olursa olsun, kurtarmaktır."* (Barış ve Sosyalizm Sorunları, Nisan 1978, sf. 80).

Bugün Türkiye tekelci burjuvazisi de bunalımdan çıkmak için bağımlı devlet-tekel kapitalizmi ya da Türkiye'de daha yerleşmiş deyimiyle tekelci devlet kapitalizmi konumlarını pekiştirmek, eskiden beri varolan devlet müdahaleciliğini daha sistemleştirmek misyonu ile karşı karşıyadır. Yoksa, düzeni sürdürmek için çıkışı yoktur. İşte bu noktada, "faşizm mi, demokrasi mi?" tercihi Türkiye'de acil bir sorun niteliği kazanmaktadır. MC dönemlerinde faşizmin tırmanışı, Ecevit hükümetinin kurulması, alınan ekonomik önlemler hep tekelci devlet kapitalizmine geçişin sancılarına işaret etmekte, bu dönemde politik olarak da faşizm ve demokrasi güçleri arasındaki mücadelede ön plana çıkmaktadır.

Son yıllarda, genel olarak, benzer ülkelerde buna benzer durumlarda tekelci burjuvazilerin tercihleri faşizmi öngörürken, Türkiye'de bu tercihin niye sosyal-demokrat bir iktidarda somutlandığı sorusunu cevaplandırmak ise bu yazının konusu değildir.

Son olarak, bütün bu şimdiye kadar söylediğimiz şeylerin somut planda nasıl yansıdığına, hükümetin aldığı önlemlerin nasıl tüm olarak tekelci sermaye çıkarlarını gözeterek tekelci devlet kapitalizmi konumlarını pekiştirmeye yöneldiğine bir göz atalım.

VERGİLER, TEŞVİK TEDBİRLERİ, BOZULAN İTTİFAKLAR

Türkiye tekelci kapitalizminin en acil sorununun döviz sağlamak olduğunu belirttik. Girdileri açısından dışa bağımlı sanai üretimi sürdürebilmek için döviz gerekiyor. Bu döviz de esas olarak ihracattan sağlanmalı. Çünkü, kredi, borç gibi yollar uzun vadede daha büyük tıkanıklıklara neden oluyor, turizm ve işçi gelirlerinde de ihtiyacı karşılayacak bir artış sözkonusu değil. İhracatı artırmak zorunlu Türkiye tekelci sermayesi için. İhracat deyince de daha ziyade sanayi mallarının ihracatının artırılması gerekiyor. Çünkü tarımsal ürünlerin ya da madenlerin ihracının artırılması, hem zor, hem de değişik nedenlerle pek arzu edilen bir şey değil. Bu yüzden Türkiye tekelci sermayesinin ekonomik politikasını yürütme durumunda olan hükümetin önündeki hedef şöyle netleşiyor: sanayi malları (ki Türkiye'de sanayi malları olarak daha çok dayanıklı tüketim malları üretilmektedir) ihracatını artırmak. Tabii bu teorik olarak böyle, yoksa bu arada hükümet, bunalıma kısa vadeli de olsa bir nisbi ferahlama getirmek amacıyla şimdiye kadar geçersizliği çoktan kanıtlanmış bir sürü başka yola da başvuracaktır ve başvurmaktadır. Ancak esas politika olarak sanayi malları ihracatını artırmak gözetilmektedir.

Sanayi mallarının ihracatının önündeki engeller nelerdir? Hükümet bu engelleri şöyle ifade etmektedir:

- *Dış pazarlarda rekabet edememe
- *İç talebin yüksekliği

Engeller bu şekilde belirlendikten sonra bu engelleri gidermek için de tekelci devlet kapitalizmi yapısı içinde çeşitli mekanizmalar işletilmektedir. Örneğin, bu "dış pazarlarda rekabet edememe" sorunu: Bu, malların kalitelerinden ziyade fiyatlarından ileri gelmektedir. Türkiye'de üretilen sanayi mallarının fiyatlarındaki bu yüksekliğin eğer bir nedeni üretim teknolojisindeki gerilik ise, ikinci neden de Türkiye iç pazarında olağanüstü tatlı tekel kârlarına alışmış olan tekelci sanayinin dış pazarlara açılmakta gösterdiği isteksizliktir. Oysa yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, tüm olarak tekelci ekonominin döviz ihtiyacını karşılamak için ihracat yapmak gerekli. Bu yüzden tek tek tekelciler içeridekinden daha az kârlarla ihracat yapmak istemeseler de, bütün olarak tekelci sermayenin çıkarları bunun böyle olmasını dayatıyor. Tabii "hür teşebbüs" düzeninde yaşadığımızdan, bu dayatma tek tek tekelcileri "ikna" ve "teşvik" şeklinde yerine getirilmek durumunda. Kimseye zorla malını ihraç ettiremezsiniz ki! İşte devlet, vergi iadeleri, teşvik tedbirleri, vb. ile bu "ikna" ve "teşvik" işini yürütüyor. Yani devlet, tek tek tekelcilere, dış pazara mal sattıkları zaman içteki kârı elde edeceklerini garanti ediyor. Nasıl mı ediyor? Aradaki farkı, "ihracata özendirme" adı altında tekelci kapitaliste ödeyerek, yani, diyelim bir A malının dış piyasadaki değeri 100 bin TL ise, içerde de bu mal 150 bin TL'ye satılıyorsa, A malını üreten tekelci kapitalist onu dışarı satmaz; A malının ihraç edilmesini sağlamak için devlet işin içine girer ve "ihracata özendirme" diye 50 bin TL'lık sübvansiyon yaparsa o zaman ihracat olur. Bu, aslında, devletin A malını tekelci kapitalistten 150 bine alıp 100 bine ihraç etmesi, aradaki 50 bin TL'lik farkı da cebinden ödemesi demektir.

Peki bu değirmenin suyu nereden gelecek? Alışılmış oranların üstünde bir enflasyonist gelişme de arzu edilmediğine göre yukarıdaki 50 bin TL'nin banknot matbaalarının dışında bir kaynaktan sağlanması gerekir. Yani "ihracatı özendirme" yeni banknot basımı ile değil, başka bir yerden kaynak aktarımı yoluyla olacaktır. O zaman sorun, bu kaynağın nereden aktarılacağı olmaktadır. MC dönemlerinde ihracatı özendirme yeni banknot basımıyla yapılmakta, bu şekilde körüklenen enflasyon sonucunda kaynak sabit gelirlilerden, yani ücretli emekçilerden aktarılmış olmaktaydı. Sosyal-demokrasi döneminde bu politika kısmen yine yürürlükte olacaksa bile tekelci sermaye daha başka kaynaklara el atmak ihtiyacında hissediyor kendini. Bunun çeşitli nedenleri var tabii, ancak o nedenlere burada girmeyeceğiz.

Aslında sanayi mallarının ihracatı ve böylece döviz sağlanması tekelci sermaye düzenini sürdürmeye yönelik olduğuna göre, bu işin "maliyeti"nin de tekelci sermayedarların cebinden çıkması gerekiyor. Yani otursun adamlar, kendi üzerlerindeki vergiyi arttırsınlar, bir "ihracatı özendirme fonu" kursunlar, sonra ihracat yapanları bu fondan ödüllendirsinler. Eğer el atacak başka kaynaklar olmasaydı tekelci sermayenin bundan başka çaresi kalmayacaktı; nitekim şimdi bile hükümetin icraatında zaman zaman tekelci sermayenin çeşitli kesimlerinin çıkarları ile çelişen uygulamalar olmaktadır; örneğin kur farklarının taksitle de olsa alınması, demir-çelik uygulaması vb. gibi Bunları hükümetin tekelci sermayeye rağmen cesaretle uyguladığı "halkçı" tedbirler olarak görmeye olanak yoktur. Tüm olarak tekelci kapitalizmin bekasının sağlanması için devlet eliyle ekonominin işleyişine daha akılcı biçimler kazandırılması sözkonusudur sadece.

Bunalımı atlatmak için tekelci sermayenin de bazı cüzi sıkıntılara girdiği görülmekteyse de, esas olarak bunalımın yükünü tekel dışı burjuvazi ve emekçiler omuzlamaktadır. CHP döneminin MC döneminden değişik olan yanı, tekel dışı sömürücü kesimler üzerine de yükler bindirilmeye başlanmasıdır. Son vergi yasa önerisinde bu açıkça görülmektedir.

Maliye Bakanlığı tarafından yapılan bir çalışmaya göre, yeni vergi tasarısı, en yüksek ek vergi yükünü 17,285 milyar TL. ile ticaret kesimine getirmekte, bunu 13,940 milyar TL.lik ek vergi yükü ile sanayiciler izlemektedir. Ancak bu miktarlar fiyatlar aracılığı ile toplumun diğer kesimlerine yansıtılabilmekte ve Maliye Bakanlığı'na göre sanayi kesiminin yükü bu şekilde 6,9 milyar TL.ye, ticaret kesiminin yükü de 6,2 milyar TL.ye inmektedir. Serbest meslek sahiplerine 8,3 milyar TL. ek yük getiren tasarı, esnafa 4,47 milyar TL. yeni vergi getirmektedir. Esnafın vergi yükü yansımalar ve vergiden kaçınmalarla 1.7 milyar TL.ye inerken, serbest meslek kazancı sahiplerinin ki 3,8 milyar TL.ye düşmektedir.

Çiftçilerin üst ve orta gelir gruplarında olmalarına göre vergi yükündeki artışlar farklı olmaktadır. Buna göre, üst gelir grubundaki çiftçilerin ödeyecekleri vergi miktarı yıllık, 2,212 milyar TL. artacaktır. Ancak yansımalarla birlikte bu miktar 2,550 milyar TL.ye çıkacaktır. Orta gelir grubundaki çiftçiler de yıllık 660 milyon TL. ek vergi yükümlülüğü altına girecekler, yansımalarla bu miktar 2 milyar 50 milyon TL.ye çıkacaktır. (Bu rakamlar tasarının ilk hali için çıkarılmıştır.)

Yine Maliye Bakanlığının hesaplamalarına göre ücretlilerden yüksek aylık geliri olanların yeni tasarıyla vergi yükleri 1,172 milyar TL. artmakta, yansımalarla bu artışın 4 milyar TL.yi bulması beklenmektedir. Diğer gelir dilimlerindeki ücretlilerin vergi yükleri düşmektedir.

Görüldüğü gibi hükümetçe önerilen vergi tasarısının esas yükü orta burjuvazi ve yüksek gelirli ücretli küçük burjuvazi üzerindedir. Tarım kesimine getirilen yeni vergilerle "tarımdaki kaynakların da sanayiye aktarılması", yani tekelci sermayenin kullanımına sunulması düşünülmektedir.

Bütün bunlar, tekelci sermayenin daha bir tek başına egemen olma arzusunu yansıtmaktadır. Tekelci burjuvazi ile orta burjuvazi veyahut zengin ve orta köylülük arasında bazı çıkar çekişmeleri olsa bile fazla bir hırgürün sözkonusu olmadığı eski dönemler artık kapanmışa benziyor. Vergi tasarılarından sonra taban fiyatlarında getirilen 335 kuruşluk hububat fiyatı (geçen yıla göre ancak yüzde 10 artış) tekelci sermayenin eski ittifaklarını bozmakta artık iyiden iyiye kararlı olduğunu gösteriyor.

Vergi tasarısında getirilen ek vergi yüklerinin tekelci burjuvaziye kaynak sağlamaktan başka bir amacı daha var: İç talebi kısmak. Bu olgu Maliye Bakanının ağzından açıkça belirtiliyor. İç talep kısılacak ki dayanıklı tüketim malları diye anılan malları içerde satmak güçleşsin, ihracat artsın. Bu açıdan da, yeni vergi yüklerinin dayanıklı tüketim mallarına talebin yoğunlaştığı yüksek gelirli ücretliler, serbest meslek sahipleri ve esnaflar üzerinde fazla olması bir raslantı değil.

Görüldüğü gibi bütün göstergeler, tekelci sermayenin kendini müttefiklerinden koparmaya yöneldiğine işaret ediyor. Böyle bir yönelimin sonucu tekelci devlet kapitalizmi demek. Önümüzdeki dönem tekelci devlet kapitalizminin daha da pekişeceği bir dönem olacak. Elbette ki, yönetim sınıf ve zümreleri arasında meydana gelen bu tür ilişki değişiklikleri politik hayatta da çok büyük çalkantıları getirecek, getiriyor. Birçok ülkede böyle dönemlerde, bunalımı demokrasi içinde aşamayan tekelci burjuvazi faşist alternatiflere başvurmuştur. Türkiye'de ise tekelci devlet kapitalizmini pekiştirmek işini sosyal demokrat ağırlıklı bir hükümet üstlenmiş görünüyor.

Kapitalizmin genel bunalımının bir sonucu

Polis, Paris'te öğrenci barikatlarına saldırıyor...

1968 MAYIS - HAZİRAN OLAYLARI

Herkesin yaşamının herhangi bir döneminde kızamık, kabakulak ya da suçiçeğine yakalanacağı söylenir. Paris polis müdürü Grimaud, ek olarak, genç bir insanın polis dayağından geçme tecrübesinin de olması gerektiğini savunuyordu. "20 yaşındayken ben de polis dayağı yemiştim" diyordu. Bay Grimaud.

Bay Grimaud bunları 1968'de Fransız polisinin öğrenci göstericilere karşı şiddetini mazur göstermek için söylüyordu herhalde ya, doğrusu mazeret arzederken tam bir polis kafasını ortaya koyuyordu.On yıl önce kapitalist dünyanın belli başlı metropollerini saran Mayıs-Haziran olayları ve bu olaylarda polisin tavrı, Londra, New York, Madrit, Roma, Stokholm, Bürksel, Frankfurt, Batı Berlin ve diğer birçok "hür dünya" kentlerindeki polis yetkililerinin Bay Grimaud'dan pek farklı düşünmediklerini kuşkuya mahal bırakmayacak şekilde gözler önüne serdi.

1968 Mayıs-Haziran olaylarından bu yana on yıl geçti. On yıl önce Fransa'da, Almanya'da, İtalya'da Amerika Birleşik Devletlerinde genç insanları, özellikle öğrenci gençliği saran öfke ve başkaldırı dalgası kapitalist dünyada birşeylerin değişmekte olduğunu, geniş yığınlarda anti-kapitalist fikirlerin hızla yayılmakta olduğunu vurguluyordu. 68 olaylarını goşistlerin, anarşistlerin eylemleri, yanıp sönen, gelip geçici bir kıvılcım olarak değerlendirmenin olanağı yok. Evet, o zamanlar biraz da burjuvazinin reklamı sonucunda öne çıkan Fransa'da Cohn-Bendit, Federal Almanya'da Rudi Dutschke zıpçıktı öğrenci "lider"leri hareketi gelip geçici bir kıvılcım haline getirmek için ellerinden geleni yaptılar.Ancak '68 olayları kimin yanını tuttuğu belli olmayan bu gibi sahteci unsurları çok aşan bir olguydu. Nitekim öğrenci hareketinin o zaman görünüşte önderliğini yapan kişilerin kimisi Holywood'da film artisti oldu, kimi üniversitelerde felsefe akademisyenliği yapmaya başladı sonradan.

O zaman pek keskin laflar edenlerin hemen hepsi şu veya bu yerinden düzene kapılanmayı başardılar. Ama öğrenci hareketi durmadı, daha da gelişerek tekellere ve gericiliğe karşı mücadelede gelişkin kapitalist ülkeler işçi sınıflarının en belli başlı ittifak unsurlarından biri haline geldi.

ÖĞRENCİ VE TOPLUM

Neydi 1968 yılında kapitalist dünyanın hemen tüm metropollerinde öğrencileri böyle radikal eylemlere çeken faktör? Bunda birçok politik etkenin yanısıra kapitalist toplumun sosyal yapısındaki bir takım değişmeler de rol sahibi olmuştur.

Her yerde, birçok değişik ülke ve koşullarda, öğrencilerin ilk olarak Vietnam'daki ABD saldırganlığına karşı çıkmaları bir rastlantı değildi. Kahraman Vietman halkının yürekli direnişi emperyalizmin zayıflığını göstermiş ve kapitalizmin en büyük yoğunluktaki güçlerine karşı başarılı bir mücadele verilebileceğini gösteren, sirayet edici bir örnek olmuştu. Yine uluslararası detant şartlarında, emperyalist silah tekellerinin kışkırttığı silahlanma yarışı iyice göze batıyor, gereksizliği ve yığınların zararına olduğu genç bilinçlerde iyice netleşiyordu. Kapitalist sistemin hızla gerilediği çağımızda sosyalizmin artan saygınlığı da önemli bir etken olmuştu. Bu olgu yüzeysel ama gerçekten önemli bazı simgelerde kendini göstermekteydi bütün o ideolojik kargaşa arasından. Örneğin Batı Berlin öğrenci liderlerine "Smolny" denirdi. Bu öğrencilerin çoğu "Marks usulü" sakal bıraktılar. Amerikan öğrencilerinin "Moskova" kasketleri giymeleri, Paris'li öğrencilerin üniversite binasını ele geçirince "Sorbon Komünü"nden söz etmeleri, etrafı çınlatan Enternasyonal marşları, bütün görünen başıbozukluk ve sahip olduğu ideolojik bulanıklık içinde öğrenci hareketinin sosyalizmden esinlendiğini belgeleyen göstergelerdi.

Öğrencilerin sosyalizmden esinlenmeleri yeni birşey değildi ama, bunun 68'deki gibi bir yığınsallık

Burada bir yanlış anlamaya meydan vermemek için goşizmin belli bir ideolojik bütünsellik anlamına gelmediğini bir kez daha tekrarlayalım. İşçi sınıfı hareketinin "sol"unda, keskin sloganlarla küçük burjuva devrimciliği yapmak goşizm diye adlandırılagelmiştir. Ancak nasıl ki işçi sınıfı siyasi hareketinin sağında kalan siyasi akımlar çeşitli çizgilerde toplanabiliyorlarsa, aynı şekilde, genel olarak goşizm başlığı kazanması ve aktif birgüce dönüşmesiile de daha önceleri pek karşı karşıyagelinmemişti. Öğrencileri böyle radikalleştiren en önemli olgu tekelci devlet kapitalizmi ve bilimsel teknolojik devrim koşullarında burjuva toplumundaki orta tabakaların, özellikle aydınların maruz kaldıkları ani değişimlerdi. Öğrencilerin çoğunun aydın ya da küçük burjuva ailelerine mensup olması, artık onlara gelecek için teminat vermemekteydi. Önceleri, ileri bilinçlenme ve soylu inançlarla hareket eden tek tek öğrenci ve aydınlar işçi sınıfının yanında ye alıyorlardı belki; ama artık bu süreci kapitalizmin gelişimini yöneten nesnel yasalar belirliyor, tek tek bireyler değil, binlerce onbinlerce öğrenci, işçi ve emekçi saflarına akın ediyordu.. Öğrenci hareketinin 68'den en yüksek boyutlara varan ve ondan beri devam eden misli görülmemiş kabarışı, öğrencilerin kitle halinde kapitalist düzenden koptuklarına işaret ediyordu.

Bugünün öğrencileri otomasyon, atom enerjisi ve elektroniğin yaşıtıdırlar. Öğrenciler bunlara mucizeymişler gibi inanmak zorunda kalmamışlardır. İnsanoğlunun Ay'a ayak bastığı günümüzde doğanın birçok gizi birbiri peşisıra gözler önüne serilmektedir. İşte insanlığın böylesine ileri boyutlara eriştiği, bilimin ve teknolojinin her gün yeni harikalar yarattığı günümüzde, bütün bu gelişmeleri yakından izleme olanağı bulan öğrenciler için kabul edilmesi en güç olan konu da, herşeye gücü yetebilen insan aklının potansiyeli ile, yoz toplumsal vapılı modern kapitalizmin gençliğe sunduğu şimdiki koşulların sınırlılığı arasındaki büyük uçurumdur. '68 öğrenci olayları düzenin bir çarkı olmak, tekelci devlet kapitalizmi boyunduruğu altında ezilmek istemeyen öğrencilerin bir başkaldırısı idi.

NİÇİN GOŞİZM ?

Öğrenci hareketi, içinde bulunduğu kapitalist toplumun en yakıcı, en somut sorunlarından yola çıkmaktaydı. Bu yüzden baştan itibaren anti-kapitalist bir yönelim taşıması doğaldı. Ancak bu anti-kapitalizm doğrudan sosyalizmi doğuran ve öğrenci kitlelerini sosyalist bilinçli kadrolar haline getirecek bir duygu da değildi. Hareketin küçük burjuva yapısı, onun küçük burjuva devrimciliğine ve solun "çocukluk hastalığı"na kaymasına yol açmaktaydı. Bu hastalık sadece ideolojik değil aynı zamanda toplumsal bir muhtevaya sahipti; bu yüzden giderilmesi kolay değildi.

Genç asilerin ilk başta hararetle Troçki'nin, Kropotkin'in, Mao'nun, Bakunin'in ve hatta "baba" Makno'nun kitaplarında bulunan sayısız küçük burjuva devrimcisi görüşlere sarılmaları pek şaşırtıcı birşey değil. Marks'ın, Engels'in ve Lenin'in yapıtlarının atlanmasının bir sürü nedeni var. İlk olarak, burjuva üniversitelerinin çoğunda bu eserler bulunmaz. İkincisi, şurası muhakkak ki, Makno'nun yazıları Marks'a göre çok daha kolay okunmaktadır. (Rudolf Makno: Çarlığa karşı bolşeviklerle birlikte savaşmış, Ekim Devriminden sonra sosyalist yönetime karşı konumlara düşmüş bir Ukrayna'lı köylü anarşisti.)Üçüncüsü, hareket geliştiği sırada ABD'yi ve tüm kapitalist ülkeleri saran marksizm karikatürü revizyonist akımlar da gelişimin yanlış yönlere yönelmesinde etkili olmuştur. Bütün bu faktörlere yukarıda sözünü ettiğimiz öğrenci gençliğin kaygan toplumsal yapısı da eklenince ortaya blankizm-troçkizm-anarşizm-ütopyanizm-maoizm (bu arada biraz da marksizm) karışımı garip bir ideolojik çorba çıktı. Goşist ideoloji diye adlandırılan bu karışım hareketin bir süre için başını çekmeyi başardı. Ancak gerek olguların kendi öz gelişimi, gerek uluslararası komünist hareketin doğru strateji ve taktikleri öğrenci hareketinin daha da olumlu noktalara varmasına yardımcı oldu. altında sıralanan "sol"ların da tek bir karakter ifade etmeyecekleri açıktır. Örneğin '68 olaylarının Fransız goşizmi ile Türkiye'de bugün goşizm diye adlandırdığımız hareketlerin birbirinden çok farklı özellikler arzettiği kuşkuya yer bırakmayacak şekilde gözlemlenebilmektedir.

İŞÇİ SINIFININ MÜTTEFİKİ

Goşist palavracılık ve keskinlik tüm öğrencilerin özelliği değildi. Gelişim içinde öğrenci hareketindeki ilerici, demokrat yönler daha da ağırlık kazandı. Öğrenciler bizzat kendi deneyimleriyle bazı gerçekleri görüp tanıdılar.

Öğrencilerin deneyimi, onlara çok şey öğretti. İlkin burjuva devletin acımasız ve baskıcı gücüyle çarpışmanın ne demek olduğunu gördüler.

Öğrenciler ikinci olarak, işçi sınıfı olmadan kendi girişimlerinin bir devrimci güç teşkil edemeyeceğini anladılar. Bu arada işçi sınıfı da yeni ortaya çıkan bu toplumsal güç ile bağlantılar tesis etme girişimleri içinde idi. Ve ancak işçi sınıfı hareketi ile öğrenci hareketinin belli bir noktada buluşması ve öğrencilerin de işçi sınıfı öncülüğündeki mücadele saflarına katılmaları ile birliktedir ki, daha yüksek boyutlara erişildi, daha ileri mevziler ele geçirildi.

Kronolojik olarak, Mayıs-Haziran olaylarının başlangıcı öğrenci mücadelesi olmuştu. Ancak gelişimin tüm toplumu "tehdit eder" boyutlara ulaşması, işçi sınıfının kitlesel ve örgütlü bir biçimde mücadeleye girmesi ile başarılabildi.

Marksist açıdan sürecin gelişimi gayet mantıki olmuştur: Öğrencilerin kapitalist topluma karşı mücadeleleri kaçınılmaz olarak onları işçi sınıfının yanına çekmekteydi. Fakat Lenin'in dediği gibi ancak işçi sınıfının desteğiyle öğrenci hareketinin başarı sağlaması mümkündü. "Bu desteği elde etmek için, onlar kendilerinin sadece akademik (öğrenci) özgürlük mücadelesi ile sınırlamamalı, *tüm halkın özgürlüğü için, siyasi özgürlük için* mücadele vermelidirler." (Lenin, Collected Works, C.5,323)

Şunu da belirtmek gerekir ki, tekelci tevletin ani tepkisini ve baskısını doğuran da, öğrenci hareketinin karakterindeki bu değişim, akademik özgürlükten siyasi özgürlük talebine varan bu gelişim olmuştur. Düzenin baskı güçleri öğrenci hareketini zorbalıkla ezmeye çalıştılar. Ancak Mayıs ayı içinde genel greve giden Fransız işçi sınıfı öğrencilerin mücadelesini destekledi ve burjuvazinin gericiliğine karşı siper oldu.

Sonuç olarak Mayıs—Haziran olayları ve onu izleyen gelişim, öğrencilerin düzenden kopuşunu gösterdiği kadar, aynı zamanda işçi sınıfını hesaba katmayan mücadele anlayışlarının da geçersizliğini kanıtlamıştır. Eğer öğrenciler birşeyler elde edebilmişlerse, bu ancakişçi sınıfının onları desteklediği zamanlarda ve yerlerde mümkün olmuştur. Fransız parlamentosunun üniversite reformunu onaylaması, yetkililerin öğrenci isteklerine belirli karşılıklar vermeleri milyonlarca işçinin desteği olmadan sağlanabilir miydi?

Birçok Komünist Parti temsilcileri öğrenci haraketinin potansiyelini yeterince hesaplayamadıklarını ve böylesine bir patlama beklemediklerini kabul etmektedirler. Ama öğrenci hareketinin zaaflarına da ödünsüz işaret edilmektedir. Öğrenci gençliğin öncülüğü tezleri iflas etmiştir, ancak öğrencilerin işçi sınıfı öncülüğündeki iktidar mücadelesinde önemli toplumsal misyonlara sahip olabilecekleri gerçeği de kendini kabul ettirmiştir. Fransız ve İtalyan komünistleri, olayların, ülkelerindeki devrimci ittifakları büyük ölçüde genişletme yolunda kendilerine "tarihsel bir fırsat" verdiğini ifade etmektedirler. Öğrenci hareketi içinde devrimcilik oynamayıp gerçekten devrim yapmaya niyetli olanlar da bunun ancak komünistlerin ve işçi sınıfının yanında yer almakla yapılacağına her gün daha çok inanmakta, tüm olarak öğrenci hareketi işçi sınıfının anti-tekel mücadele saflarında yerini almaktadır.

AET

AET (Avrupa Ekonomik Topluluğu) ülkelerinde ABD kaynaklı yatırımların hızla azaldığı gözlemlenmektedir. Buna karşılık söz konusu ülkelerde Japon yatırımları artmaktadır. Avrupa Topluluğu Komisyonu tarafından verilen bilgiye göre, Amerika Birleşik Dvletleri'nin, AET'nin kurucusu 6 ülkedeki yatırımları 1972-76 yılları arasında dörtte bir oranında azalmıştır. Aynı dönemde Japonya'nın Altılar'daki yatırımları ise %75 dolayında artmıştır.

PERU

PERU'da fiyat artışlarını protesto amacıyla sendikalarca düzenlenen 48 saatlik genel grev askeri cuntanın tüm baskısına rağmen başarıyla yürütüldü. On yıllık askeri dikta yönetimi Peru'yu tam bir ekonomik iflasın eşiğine getirdi. IMF'den kredi alabilmek için son yapılan düzenlemelerle temel gıda maddelerinin fiyatları %50-110 artmış, petrol fiyatları da %66 yükseltilmiştir. Peru hükümetinin üç hafta önce fiyat artışlarını açıklamasından bu yana tüm ülkede yayılan protesto gösterileri sırasında binlerce kişinin göz altına alındığı bildiriliyor. Öte yandan 4 Haziran'da yapılması tasarlanan Anayasa Meclisi seçimleri de ertelenmiştir.

MISIR

MISIR'da Enver Sedat rejimi iyiden iyiye geriliğe kayıyor. Düzmece bir referandumla bir diktatörlük kurmaya doğru giden Sedat "ülkedeki sağ ve sol muhalefeti ezeceğim" diyor. "Muhalefeti ezme" planı başta kömünistler olmak üzere yönetimi eleştiren gazetecilerin ve krallık isteyen aşırı sağcıların ağır cezalara çarptırılmalarını öngörüyor. Düzmece referandumdan sonra Meclis'ten de geçirilmesi gereken yeni yasaya göre, Sedat'ın tüm muhalifleri devlet kadrolarından ve basından uzaklaştırılacak ve muhaliflerin siyasi faaliyetleri yasaklanacak. Sedat bu bütün düşündüklerini becerebilecek mi? Bunu Mısır'daki sınıf mücadelesi belirleyecek. Ancak enflasyonun %40'ı aştığı bir ülkede ekonomik durumları günden güne kötüleyen yığınları baskı önlemleriyle durdurmanın mümkün olmadığı şimdiye kadar çeşitli defalar kanıtlandı.

ÇİN

ÇİN'deki gezisini tamamlayan Başkan Carter'in Ulusal Güvenlik Danışmanı Brzezinski daha sonra GÜney Kore'ye geçti. ABD yönetim çevrelerinde en gerici ve barış düşmanı çizgiyi temsil eden Brezezinski'nin maocu Pekin yöneticileri ile neler konuştukalrını tahmin etmek zor değil. ABD Çin ile Japonya'yı uzakdoğuda bir anti-Sovyet askeri paktta, yani yeni bir NATO'da birleştirmek istiyor. Pekin yöneticileri anti-sovyetizm, anti-komünizm içeren her şeye zaten dünden razılar. Ancak uzak doğudaki ilerici, barışsever güçler bu soğuk savaş dalaverelerini bozacak güçtedir.

AFGANİSTAN

AFGANİSTAN'da devrimci-demokrat iktidar ülkenin ekonomik ve sosyal ilerlemesi yolundaköklü ten reformlara girişti. Bu gelişinde sosyalist ülkeler Afganistan Demokratik Cumhuriyeti'nin en büyük yardımcıları. Emperyalizmin ve maocu Pekin yöneticilerinin bütün bozguncu faaliyetlerine rağmen olumlu süreçler gelişiyor. Afganistan Dışişleri Bakanı geçen hafta içinde Sovyetler'de meslektaşı Gromiko tarafından ağırlandı. Bu arada Sovyet ve Çekoslavak uzmanları, Kabil'de, Afgan ekonomisinin sıçrama yapmasını sağlayacak ekonomik yardım anlaşmaları imzalıyorlardı.

PORTEKİZ

PORTEKİZ'de sosyal demokrat Soarez hükümeti ne İsa'ya ne Musa'ya yaranabiliyor. İşçi ücretlerini dondurma girişimlerini işçilerin tepkisini çekmiş, işçi ve emekçiler Soarez hükümetine karşı gösterilerde bulunmuştu. Şimdi de anlaşılan sıra işverenlerin. 1,5 milyar dolara ulaşan ödemeler dengesi açığını kapatmak için hükümetin uygulamaya soktuğu istikrar programı ekonomide genel bir durgunluğa yol açacağı gerekçesiyle sermayecilerin hoşuna gitmedi. Hükümete karşı bir "mücadele günü" düzenlediğini açıklayan Portekiz Sanayi İşverenleri Konfederasyonu ay sonunda Kuzey Portekiz'deki Oporto kentinde "özel girişimin korunması" konulu bir konferans topluyorlar. Emeksermaye dengesi kurmaya çalışan hükümetlere karşı böylesi girişimler hep görülmüştür.

Fransız emperyalistleri kanlı ellerini ŞABA'dan çeksin!

Afrika ülkelerinde halkların yapısı genellikle *ulusallıktan* önce *aşiret* özellikleri gösterir. Bunda kapitalist gelişmeye hiç girilmemiş olunması, ya da girilse bile daha işin başında bulunulması büyük etkendir. Devrimci-demokrat iktidarlar öncülüğünde kapitalist olmayan kalkınma yollarını seçen ülkelerde aşiretlerin ve milliyetlerin kapitalist uluslaşma sürecinden ayrı bir süreçten geçerek uluslaşmaları nisbeten daha kolay, daha az sancılı olmaktadır. Ancak bu ülkelerde bile milliyetçi ön yargıların üstesinden gelebilmek pek o kadar kolay olmamaktadır.

Devrimci-demokrat rejimlerde ulusal ve hatta aşiretsel ayrılıklar nisbeten daha kolay giderilirken, emperyalizme bağımlı, yeni-sömürgeci boyunduruk altındaki ülkelerde bu, ön plana çıkan bir sorun olmaktadır. Emperyalizm, herhangi bir ülkenin kaynaklarını kendi sömürü ağına sokmaya çabalarken ülkedeki ulusal guruplardan herhangi birine yaslanmayı, kukla bir yönetim kurmayı ve bu sayede hem sömürüsünü sürdürmeyi hem de ulusal kurtuluşçu eğilimleri ezmeyi; böyle bir stratejiyi yeğler.

Zaire'de de durum böyledir. Zaire diye adlandırılan ülkede birçok ilişkili ilişkisiz aşiret yaşar. Sınırlar ulusal sınırlar değil, 19.Yüzyılda emperyalist haritacıların masa başında çizdikleri sınırlardır. Bu sınırlar içinde Zaire'nin hakimi olmak iddiasındaki Mobutu Sese Seko tam bir emperyalizm kuklasıdır. Emperyalizmin sömürüsü hangi aşiretten, hangi milliyetten olursa olsun her Zaire'linin belini bükmektedir.

İşte Şaba bölgesi halkı böyle bir rejime karşı isyan etti. Ulusal ayrılıklar da olmakla beraber gündemde, esas mesele böyle ayrılıkların çok üstündeydi. Katangalılar Zaire'yi veya en azından Şaba'yı emperyalizme bağımlılık ilişkileri dışına çıkarmak, gerçek bir bağımsızlığa ulaşmak için kavga verdiler.

En "özgürlükçü", en "insan hakları düşkünü" görünmeye çabalayıp duran emperyalist ülkeler ise Zaire'ye hemen cellatlarını yollamakta gecikmediler. Yurttaşlarını aramak bahanesiyle Fransız ve Belçika paraşütçüleri Zaire'ye girmişlerdir. Bunlardan Belçikalılar ülkelerine döndü ama Fransızlar Şaba halkına karşı katliamı sürdürüyorlar.

Biz bu cellatları daha önceden de tanıyoruz. Cezayir'de, yerli halkın üzerine Fransız emperyalizminin bekçiliğini yapan işkenceciler bunlardı. Gerici yazarlar tarafından şirin gösterilmeye çalışılan "Fransız lejyonerler", daha doğrusu, emperyalist çapulcular ! Cezayir halkı çapulculara gereken cevabı vermişti. Elbet bu Şaba'da da gerçekleşecektir. Bu arada dünya ilerici kamuoyu, Fransız işçi sınıfından, Cezayir konusunda gösterdiği devrimci uyanıklığı şimdi de Şaba ve tüm Zaire için göstermesini, gericiliği kendi evinde sıkıştırarak Şaba halkının mücadelesine yardımcı olmasını bekliyor.

SİLAHLANMA YARIŞINA SON

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun "Silahsızlanma Özel Oturumu ' 23 Mayıs'ta çalışmalarına başladı. Özel oturumun gündeminde konuya ilişkin şu maddeler vardır:

1- Bugünkü uluslararası durumun, silahsızlanma alanında özlü gelişmeler kaydetme ihtiyacının, silah yarışının sürmekte oluşunun; silahsızlanma, uluslararası barış ve güvenlik ile ekonomik kalkınma arasındaki yakın karşılıklı ilişkilerin ışığı altında incelenmesi ve değerlendirilmesi.

2- Silahsızlanma Beyannamesinin kabulü.

3- Silahsızlanma Eylem Programının kabulü.

4- Birleşmiş Milletler örgütünün silahsızlanma mücadelesinde ve özellikle bir dünya silahsızlanma konferansının düzenlenmesindeki rolünün incelenmesi.

Sovyetler Birliği'nce oturuma sunulacak olan önerilen silahsızlanma konusunda somut ve samimi yaklaşımlar ifade etmektedir.Uluslararası yumuşamanın baş güvencesi ve silahsızlanma mücadelesinin önderleri Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkeler, ilk planda tüm nükleer ve stratejik silah üretimini durduran, daha sonra bunlarda dereceli bir düşmeyi amaçlayan programlar ortaya koymaktadırlar.Ayrıca görüşmelerde Sovyetler Birliği'ni temsil edecek olan Dışişleri Bakanı Andrey Gromiko'nun, diğer sosyalist ülke temsilcilerinin ve bloksuz ülke temsilcilerinin verdikleri demeçlerden, oturum sırasında Nötron bombasının önemli bir yer alacağı ve insanlık düşmanı silahın yasaklanması için girişimlerde bulunulacağı öğrenilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Silahsızlanma Özel Oturumu beş hafta sürecek ve 28 Haziranda sona erecektir. Bu oturum başlı başına önemli bir olay olmakla beraber silahsızlanma mücadelesinde belirleyici bir takım sonuçlara varması zordur. Emperyalist savaş kışkırtıcıları bunu engellemek için ellerinden gelen herşeyi yapacaklardır.

Sosyalist ülkeler barış istiyorlar, silahsızlanma istiyorlar.Çünkü bu sayede sosyalist vatanları korumak için yapmak zorunda kaldıkları savunma harcamalarını daha yararlı başka alanlara kaydırabilecekler.

Dünya halkları barış itiyor.Çünkü silahlanma yarışı korkunç bir kaynak israfı anlamına geliyor. BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'ın verdiği rakamlara göre, birkaç yıldır dünya askeri harcamaları yılda yaklaşık 300 milyarı buluyor. Yani her yıl askerler, dünyanın en yoksul yarısını oluşturan ülkelerin toplam gayrı safi milli hasılalarının üçte ikisine tekabül eden kaynakları sarfetmektedirler.

Bunlara karşılık, silahlanma yarışından tek çıkarı olan, bu yarış sayesinde milyarlarca milyarlar katan emperyalist silah tekelleridir. Bu tekellerin sözcüleri BM oturumunda da silahsızlanma yolunda somut adımlar atılmasına var güçleri ile engel olmaya çalışacaklardır; çünkü varlıkları buna bağlıdır.

Ancak dünya halklarının barış özlemleri karşısında savaş kışkırtıcılarının karanlık girişimleri daha ne kadar etkili olabilecek ki? İnsanoğlu er geç hakkı olan barış dünyasına kavuşacaktır. Bu, saldırgan emperyalizme rağmen, mutlaka gerçekleşecektir.

"Sigorta" değil, ücretsiz sağlık hizmeti!

Sağlık Bakanı Mete Tan'la Abdi İpekçi'nin bir röportajı yayınlandı geçen Pazartesi günü Milliyet Gazetesinde. Konuşmasında, "12 milyon yurttaşımızın doktorun yüzünü görmediğini" belirtiyor Mete Tan. Doktorun yüzünü ancak sokakta görebilenleri de buna eklersek herhalde sayı çok daha fazla kabaracaktır. Yani gerçek şu ki, halkımızın büyük çoğunluğu en ilkel sağlık hizmetinden yoksun, doktorsuz, ilaçsız, hastanesiz, yaşamını sürdürmeye çalışmakta. Sağlık Bakanı Mete Tan halka gönderecek doktor bulamamaktan yakınıyor.

Bunda şaşılacak birşey yok.Estetik ameliyatı ya da zayıflama kürleri için doktora verecek yüzbinlerce liraya sahip olanların bulunduğu bir ülkede o yüzbinleri kazanmak için doktorluk yapma heveslileri de çok olacaktır.İşçi sınıfının yarattığı artık-değerle geçinenler sağlık konusunda da "sosyete"ler oluştururken, tüm değerleri yaratan işçilerin yeterli bir sağlık hizmetinden yoksun olmaları, hele hele yoksul köylülerin doktor, hastahane, ilaç gibi şeylerden haberdar bile olmamaları doğaldır. Tıp fakülteleri zaten ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır. Mevcut potansiyelin de büyük kısmı burjuva sınıfının hizmetindedir.

Sağlık Bakanı bu durumu düzelteceğini söylüyor. Nasıl düzelteceği sorulduğunda da görüyoruz ki, hizmet götürmeden önce yeni vergiler alma hevesindedir. Sağlık Sigortası adı altında her vatandaştan yüzde 7'lik bir "prim" kesilecekmiş. Kesilen bu "prim"lerden birikecek para ile bu işin finansmanı sağlanacakmış. Bu işin nasıl gelişeceği şimdiden bellidir. Eğer Bakanın istediği gibi bir yasa çıkarsa herkesten "prim" adı altında yüzde 7'lik yeni bir *vergi* kesilmeye başlanacak. Tabii öyle sağlık hizmetinin tüm yurda yayılması diye birşey söz konusu olmayacak. Sonunda göstermelik "sağlık sigortası" başlığı da kalkıp kesilen primler doğrudan doğruya "sağlık verğisi"ne dönüşecek. Tıpkı MEYAK kesintilerinde olduğu gibi eski hamam eski tas. Yalnız yüzde 7'lik yeni bir vergi..

Böyle "genel sağlık sigortası" v.b. laflarınıza karnımız tok. Bir kere devlet zaten vergilerinin yüzde 80'ini işçilerden ve ücretli emekçilerden almaktadır. Ve teorik olarak devlet bu vergilerle "halka karşı görevlerini" yerine getirmek durumundadır. Kendi Anayasalarında bu böyle yazar, tabii hep teorik olarak. Yine Anayasa'da, devletin halkın sağlık konusundaki ihtiyaçlarını sağlamakla yükümlü olduğu yazmaktadır. Ama bunlar hep teoride kalır. Pratikte devletin kimin devleti olduğu gayet açık ortadadır. Yüzde 80'i ücretlilerden kesilen vergilerle tekelci sermayeye "teşvik tedbirleri" adı altında ek kaynaklar sağlanır, krediler verilir. Ama en ağır vergi yükünü sırtlanan emekçilerin doktor ve hastahane ihtiyaçlarına gelince iş, bu sefer yeni vergilere ihtiyaç gösterilir. "savunma" bahanesi altında, emperyalizmin komşu sosyalist ülkelere, bölgedeki ilerici rejimlere, ulusal kurtuluş hareketlerine ve Türkiye halklarının devrimci demokrat güçlerine karşı tehdit unsuru olma özelliğini sürdürmek için milyarlarca lira silahlanmaya ayrılırken, sağlık hizmetlerine ayrılacak para bulunmamaktadır (!) Bugün Türkiye'nin sadece silahlanmaya harcadığı kaynaklar, eğer tüm sağlık hizmetleri ücretsiz sağlanırsa gerekli olacak kaynakların çok üstündedir. Sağlık Bakanı da bunu konuşması sırasında belirtmektedir.

"Genel Sağlık Sigortası" bahanesi ile yeni vergiler koyma girişimlerine karşı mücadele edeceğiz. Tüm sağlık hizmetleri ücretsiz olmalı ve bütün halk bu hizmetlerden yararlanabilmelidir. Bunu sağlayacak kaynaklar mevcuttur.

TÜRKİYE'DE SAĞLIKSIZLIK...

Sağlık konusunu incelemeden önce sınıflar açısından sağlığa bakmak ve sonra hakim sınıfların ülkemizde bu konuya nasıl yaklaştığını incelemek gerekir.

Toplumda sınıfların sağlık düzeyini etkileyen en önemli unsur sosyo-ekonomik yapıdır. Sosyo-ekonomik şartlarla belirlenen sosyal çevre, fizik çevre ve biyolojik çevre kişilerin sağlık veya hastalık durumlarında belirleyicidir. Kısaca sağlık deyince sadece kişi ve hastalığı düşünmemek, kişiyi içinde bulunduğu şartları ile değerlendirmek gerekir. Örneğin üretimden aldığı pay çok düşük olan, günün büyük kısmını uygunsuz şartlarda çalışıp, suyu, kanalizasyonu, yolu olmayan, bir odada beş kişi yaşayan, bu şartlara göre beslenmeye çalışşan bir fert hastalandığında bunu tedavi etmek sağlık hizmeti değildir. Çünkü bu kişiyi o anki hastalığından kurtarıp aynı şartların içine yolladığımızda, o tekrar diğer birçok hastalıklara yakalanmaya büyük bir adaydır. Bu nedenle bir emekçinin sosyo-ekonomik durumunu, fizik, sosyal ve biyolojik çevresini düzeltmeden ona gerçek bir sağlık hizmeti götürülebileceğini ummak hayal olur.

1961 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sı devletin herkesin beden ve ruh sağlığı içinde yaşayabilmesini ve tıbbi bakım görmesini sağlamakla ödevli olduğunu hükme bağlamıştır. Fakat belirttiğimiz gibi, sağlıklı yaşamanın önşartı yüksek yaşam koşullarına sahip olmaya yani üretilenlerden daha yüksek pay almaya bağlıdır. Bu da hakim sınıfların çıkarlarına ters düşen bir durumdur.

Hakim sınıflar açısından sağlık hizmeti, gerektiği anda, büyük ölçüde hastalıkta, en iyisi satın alınabilecek tedavi edilmedir. Bu ülkemizin şu anki sağlık hizmetleri görüntüsüne aynen yansımıştır. Sağlık hizmeti ülkemizde sadece bir hastalık anında tedavi edilebilme şansıdır, ve para ile satın alınmaktadır. Toplumumuzda üretilenlerden sınıfların aldıkları paylardaki oransızlık aynen sağlık hizmetlerinden yararlanılmasında da yansımaktadır.

Sağlık hizmetleri ihtiyacı karşılamaktan çok uzaktır; - sağlık hizmetlerinden sadece tedaviyi alsak bile - hakim sınıflarca bu konuda fazla bir yatırıma gerek görülmemiştir. Bunun başlıca nedenleri, emekçilerin hastalıklarında veya ölümlerinde yerlerini alacak çok geniş bir işsizler ordusunun varlığı ve bu işletmelerin direkt olarak çok kâr bırakan bir işletmeler olmamasıdır. Gelişmiş kapitalist ülkelerde görüldüğü gibi örneğin hastahaneler bazı sigorta şirketlerinin kontrolünde değildir. Çünkü ülkemiz emekçilerinin elinde bu konuda sömürülmeye yetecek kadar dünyalık yoktur. Sağlık hizmetleri hakim sınıfların çıkarları açısından satın alınır hizmet durumuna sokulduğundan ortada imtiyazlı bir tabaka, doktorlar tabakası meydana getirilmiş ve bunlara daha fazla paylar verilmiştir. Hakim sınıflar da sağlık hizmetlerinden paylarını dolaylı yollardan almaktadırlar. Örneğin maliyeti 69 krş 35 cm olan serum 36 liraya (1) satılmakta ve ücretlilerden kesilen sigorta paraları kendi çıkarlarına uygun kullanılmaktadır.

ÜLKE	NÜFUS (milyon)	HEKİM	Hekim başına nüfus	Bebek ölüm oranı	Doğuşta yaşam ümidi
ABD	210.3	318699	660	18.5	71
B. Almanya	59.4	109355	543	23.2	71
İngiltere	57.0	62000	919	18.	71
Bulgaristan	8.7	16183	537	25.8	71
SSCB	250.0	646100	387	22.6	70
Pakistan	68.3	14061	4858	142	?
Türkiye	38.6	16514	2337	119	54
					(binde)

Ülkemizde sağlığa verilen önemi anlamak için önce ülkemizdeki sağlık verilerini diğer bazı ülkelerle karşılaştıralım. (2)

Görüldüğü gibi ülkemizde doğan her 1000 bebekten 116'sı ölmekte, her doğan kişi 54 yıl yaşama şansına sahip olmaktadır.

Ülkemizde halkın sağlığına verilen önemi anlamak için bu konuda yapılan harcamaları gözden geçirirsek yıldan yıla harcamaların azaltıldığını, ağırlığın sağlıktan çok daha başka konulara kaydırıldığını görürüz. 1977 yılı bütçesinde SSYB'na 6,5 milyar TL ayrılmıştır. Bu, genel bütçenin yüzde 2,97'sini oluşturmaktadır. 1965 yılında genel bütçenin yüzde 5'i ayrılmışken, 1976'da yüzde 3,53'e ve 1977'de yüzde 2,97'ye düşürülmüştür. 1977 bütçesiyle ülkemizde sağlık hizmetleri için kişi başına 157 TL harcanmış ve bunun 116 TL'si cari harcamalar olmuştur.

Ülkemizde iktidarların sağlık sorununa önem vermemelerinden ve sağlık sorununa köklü yaklaşımların hakim sınıfların çıkarlarına ters düşmesinden ötürü sağlık hizmetleri tam bir keşmekeş içindedir. Merkezi bir sağlık örgütlenmesi yoktur. Sağlık hizmetleri çok başlıdır. Ülkemizde günümüze değin en iyi yaklaşım olan 1961'de başlayan sosyalisazyon uygulaması da; halkın sağlığına önem vermemekten dolayı güdükleşmiştir. Sosyalizasyon bölgesi bugün 32 ili ve toplam 14 milyon nüfusu kapsamaktayken, SSYB bütçesinin ancak yüzde 17,16'sı bu bölgelere harcanmış ve bu harcamaların da 5/6'sını cari harcamalar meydana getirmiştir. Ülkemizde sosyalizasyonun en iyi uygulandığı Etimesgut bölgesinde kişi başına yıllık 60 TL harcama ile iyiye yakın koruyucu tedavi edici hizmetler verilmiştir. 60TL. harcama ülke ortalamasının 1/3'üdür. Bu bölgede ortalama 4000 kişiye bir doktor düşmesine rağmen örgütlenmenin doğruluğu ve personelin iyi niyetiyle bu hizmet götürülebilmiştir. Bu bölgede doğan her 1000 çocukta ölüm oranı 80'e düşürülmüştür.

OECD ülkelerinde bile kişi başına yıllık sağlık harcaması 141-350 dolar arasında değişmektedir. (Sosyalist bloka ait değer bulunamadı.) SSYB Müsteşarı Tonguç Görker, genel bütçenin yüzde 16'sının SSYB'ye ayrılması ve tam süre çalışma, sağlık hizmetlerinin tek elde toplanması ile toplumun en uç birimlerine eşit, yaygın, etkili ve parasız hizmet götürülebileceğini söylemektedir. (3)

Ülkemizde emekçilerin sağlığına önem verilmediğinin çarpıcı örneklerini iş kazalarının çokluğunda da görebilmekteyiz. Birçok işyerlerinde, işyerini çalışma sağlığı açısından daha uygun hale getirebilecek en ufak harcamalardan kaçınılmakta ve işçiler sosyal güvencesiz çalıştırılmaktadırlar. Bunun sonucunda, zaten sağlık açısından risk altında olan emekçilerin riskleri büyümekte kendileri ya hayatlarını kaybetmekte, ya da elsiz, kolsuz, bacaksız kalıp ömür boyu sürünmeye mahkum edilmektedirler. Ailelerinin çocuklarının düştükleri sefalet de ayrı dert. Her gün günlük gazetelerde bunun çarpıcı örneklerine rastlamaktayız. Bugün ülkemizde günde ortalama 540 iş kazası olmakta 840 emekçi iş göremez hale gelmekte ve 3-4 işçi hayatını kaybetmektedir. 1971-1975 yılları arasında 850.581 kişi iş kazası veya meslek hastalığından düçar olmuş, toplam 4731 kişi bu nedenlerle hayatını kaybetmiş, 13.493 kişi de iş göremez hale gelmiştir. (4) İş sağlığına hiç önem verilmemekte, bugünkü düzende bu konuda en köklü yaklaşımların yapılabileceği işyerlerinde sağlık açısından hiçbir çaba harcanmamaktadır. Bugün yapılan, sadece, bir kaza veya meslek hastalığı ortaya çıktığında 30-60 saniyelik bir poliklinik yaklaşımından öteye geçmemektedir. Hastalandırmamaya veya kazaları önlemeye çalışma yerine hastalık tedavisi en ters bir yaklaşımdır.

Açıktır ki sağlık sorunu sadece hastalık ve tedavisinden ibaret edğildir. Toplumsal düzen ve buna bağlı olarak gelişen biyolojik ve fizik çevrelerin ortaya çıkardığı bir sorundur. Ve bu sorunun çözümü de emekçilerin kendi elleriyle kuracakları demokratik halk iktidarında olacaktır. Bununla birlikte, bugünkü düzen içinde de, egemen sömürücü sınıflardan ve onların iktidarlarından en doğal hakkımız olan daha iyi sağlık hizmetlerini elde etmek için mücadelemiz aralıksız sürecektir.

(1) TİB ilaç dosyası, 1975
(2) Türkiye sağlık istatistik yıllığı, 1973-74
(3) Tonguç Görker, 14-21 Mart Sağlık Kurultayı konuşmaları
(4) SSK istatistik yıllığı 1975.

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ VE BİLİMSEL SOSYALİZM

DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ GÜÇ VE EYLEM BİRLİĞİ ÇALIŞMALARI

İki yıldan beri, belli bir takım çalışmaların yürütülmesinde demokratik kitle örgütleri arasında asgari bir koordinasyon işlevi gören demokratik kitle örgütleri eylem birliği platformu diye bir birliktelik meveut. MC döneminde bu platform önemli sayılabilecek işler kotardı; demokratik kitle örgütlerinin ayrı ayrı yürütmeye çalıştıkları işleri asgari bir eşgüdüme kavuşturmayı başardı, somut iş olarak MC'ye karşı mitingler tertipledi. vb. Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi bu platform MC hükümetinin yıkılıp CHP ağırlıklı bir hükümetin kuruluşundan beri belli bir çıkışsızlık içine girdi. Bu çıkışsızlığa çeşitli nedenler göstermek mümkün; fakat bizce en önemlisi, artık, "siyasetler arası koordinasyon" olmadan sadece "demokratik kitle örgütleri arası koordinasyon" ile kotarılamayacak kadar önemli ve karmaşık görevlerle karşı karşıya olmamız. MC dönemlerinde, cümlenin ettiği lâf muhtelif de olsa maksudu birdi: MC'nin düşürülmesi. Tüm devrimci-demokrat ve sosyalist güçler bu somut ve güncel sloganda birleşebiliyorlardı. MC'ye karşı olabilecek en aktif kitlesel mücadele biçimlerinin gündeme getirilmesine kimsenin itirazı yoktu. Siyasi bir birlikteliğin kurulmamış, kurulamamış olmasının doğurduğu zaaflar her zaman kendini hissettirmekteyse bile, yine de işler yürüyebiliyordu. Miting yapılmasına kimsenin itirazı olmuyor, yapılan tartışmalar hangi sloganların atılacağı, hangi pankartların açılacağı düzeyinde kalıyordu, - ki bunlar da çoğu zaman fazla güçlük doğurmadan çözümlenebiliyordu. Ve MC döneminde çeşitli somut işler yapıldı. Bu somut işler için kitlelerin önemli bir kesimi seferber edilebildi. Çünkü MC'ye karşı olmak yetiyordu verilen demokratik mücadeleye katılmak için. MC'ye karşı mücadeleyi en aktif ve en doğru biçimde yürütecek kitlelerin önderleri olmaya hak kazanan sosyalistler, diğer devrimci-demokratlarla birlikte giriştikleri eylemlerde böylece geniş halk yığınlarını arkalarında bulabiliyorlardı.

MC iktidardan düştüğünden beri demokratik örgütlenme, örgütlenmeyi genişletme için daha elverişli şartlar söz konusu olmaktaysa bile, belli bir çıkışsızlık gözleniyor. Bu, haliyle, demokratik kitle örgütleri eylem birliği platformuna da yansımakta. Bu çıkışsızlık nasıl aşılır? Bu soruya bazılarının yaptığı gibi, *"yanlış yapanlar yanlışlarının düzeltsinler, hatalarını anlasınlar, bütün suç onlarda, onlar doğru yola girerlerse bu iş de daha iyi yürür"* diye cevap vermek kolay. Bu sözler, doğruluk payı ne olursa olsun, sorunu çözmeye yönelik şeyler değildir. Çünkü demokratik kitle örgütlerinde bugün faaliyet gösteren ne kadar sosyalist, devrimci-demokrat çizgi varsa hepsi de kendinin doğru yolda olduğunu, diğerlerinin yanlış şeyler söylediğini iddia etmektedir. Hepsi de diğerlerini "doğru yol"a çağırmaktatdır. Taii bir tek *doğru yol* vardır, o da bilimsel sosyalizmi kılavuz ederek saptanan yoldur. Ancak bu yol kendi kendine herkesin kafasına güneş gibi birden bire doğmaz. Bilimin kılavuzluğunda saptanmış ortak bir hatta birleşmek, sosyalistlerce diğer çizgilere karşı yürütülecek ideolojik eleştiri ve ikna çalışmalarının semere vermesiyle, izlenmesi önerilen *doğru hattın* ürünlerinin görülmesi ile mümkündür. Bu da hemen bugünden yarına olacak bir iş değildir. Oysa hayat bizi beklemiyor, olgular çoğu zaman o olguları yönlendirmesi gereken hareketlerin yeterli hazırlıkları mükemmelen ikmal etmesine meydan bırakmayacak kadar hızla gelişiyor. O halde ne yapılmalıdır? Önce şunu tesbit etmek gereklidir: bugün demokratik kitle örgütlerinde olsun, sınıf mücadelesinin diğer alanlarında olsun varlık gösteren sosyalist ve devrimci-demokrat çizgilerin tümünün, hiç değilse önemli bir bölümünün, pek uzak erimli hedefleri şimdilik gözetmese de yakın dönem için, ortak bir hat bir mücadele programı saptamaları mümkü müdür, değil midir? Bizce bu mümkündür ve gereklidir. Bunun gerekli olduğunu da yeni söylemiyoruz, bu demokratik kitle örgütleri eylem birliği platformu ortaya çıkmadan çok daha öncesinden beri söylüyoruz. Eylem birliği platformu bu doğrultuda önemli bir adımdır. MC döneminin karanlık günlerinde demokratik güçler arasıda asgari bir koordinasyonun sağlanmasında önemli işlevler görmüştür. Ancak o zaman da bu platform Türkiye sınıfı mücadelesinin gereklerini tam anlamıyla karşılayamıyordu, bugün hiç karşılamaz olmuştur. Bugün artık tüm devrimci-demokrat ve sosyalist çizgilerin bir araya gelip, düşünüp tartışıp ortak bir hat saptamaları, ve demokratik kitle örgütleri eylem birliği platformunun da, tek tek böyle bir birlikteliğe rıza gösteren tüm demokratik kitle örgütlerinin de, böyle bir hat doğrultusunda mücadele verir hale gelmeleri bir zaruret halini almıştır. Aksi halde bugünkü çıkışsızlık bir süre daha süreceğe benzemektedir ve çıkış çok daha zahmetli yollardan olacaktır.

Demokratik kitle örgütlerinin çıkışsızlığı somut iş yapamamak şeklinde gözlemlenmektedir. Bunda da en önemli etken, söz konusu örgütlerde belli etkinlikler taşıyan çelşitli görüşlerin bu sosyal-demokrat ağırlıklı hükümete karşı siyasetlerinin, kalın çizgilerle de olsa, ortak bir paydada birleşmelerinin MC'lere karşı olduğundan daha zor olmasıdır. Bunda şaşılacak bir şey de yoktur. Çünkü "öncülük" iddiasındaki bir çok siyaset daha sosyal-demokrat ağırlıklı hükümete nasıl bakacaklarını kendileri bile saptayabilmiş değillerdir. Ve olayların akışı içinde o komundan bu konuma yuvarlanıp gitmektedirler. Bunun ivedi ve sağlıklı çözümü demokratik kitle örgütlerinde platformunda değil, yukarıda da belittiğimiz gibi siyasi platformda, siyasetlerin bir araya gelmesiyle başarılabilecek bir şeydir. Ve bunun için çaba harcamak, sosyalistlerin önünde bir görev olarak durmaktadır.

Türkiye devrimci-demokrat hareketinin ve bu arada demokratik kitle örgütlerinin de sosyal-demokrat ağırlıklı bir hükümetin iş başında bulunduğu şu dönemde görevleri şöyle özetlenebilir:

- MC döneminde önemli bir tırmanma gösteren ve önemli mevziler elegeçirmevi basaran faşist hareketi geriletmek ve kazandığı mevzilerden söküp atmak için mücadele vermek; kitleleri "Faşizme Karşı İleri!" sloganı etrafında seferber etmek; hükümeti bu doğrultuda icraate zorlamak, alınan tutarlı önlemleri desteklemek;
- "Sosyal barış"ı sağlamak amacıyla iş başına gelen ve "sosyal barış"tan ne anladığını da aldığı ve alacağı ekonomik ve idari önlemlerle çok geçmeden açığa vuran hükümetin, işçi ve emekçi kitlelerin ekonomik-demokratik haklarını sınırlamaya, işçilerin, emekçilerin gelişlerinin kısmaya yönelik bütün girişimlerine karşı durmak; bu girişimlere karşı kitleleri seferber etmek; sosyal-demokrasiye,iktidara gelince unuttuğu vaadlerini kitlesel muhalefetin çeşitli biçimleri ile hatırlatmak...

Demokratik kitle örgütleri bu ikili görevin iki yanını da aynı derecede özenle yerine getirmekle yükümlüdürler.

Bu dönemde en önemli sorun kitlesel bağları güçlendirmek olarak görülmektedir. Bunun içinde artık kitlelerin üye olma ve eyleme katılmak için MC-ye karşı muhalefet sırasında olduğundan daha başka gerekçelere sahip olmaları gerekir. Demokratik kitle örgütleri, adlarıyla belirlenen görevlerinin,ekonomik-demokratik mücadele işini en etkin bir şekilde yürütmenin yollarını aramalıdırlar. Bu konuda demokratik kitle örgütleri eylem birliği platformu içinde çeşitli çözümlere ulaşılabilecek potansiyel mevcuttur. Şurası bilinci çıkarılmalıdır ki, ekonomik-demokratik mücadele yürütmek, kitlelerin taleplerinin toparlamak, formüle etmek ve kitleleri bu talepler doğrultusunda mücadeleye çağırmak başlı başına uzmanlığa ihtiyaç gösteren bir konudur. Tek tek demokratik kitle örgütlerinin - hele hele yönetime gelmenin çoğu çizgilerce kendinden başkalarını örgüt işleyişinden tecrit etmek olarak anlaşıldığını da göz önüne alırsak - bu uzmanlık kadrolarının bir araya getirecek güçten yoksun oldukları görülmektedir. Örneğin son vergi tasarısı konusunda - ki bu tüm emekçileri yakından ilgilendiren bir konudur - bir tek demokratik kitle örgütü bile, genel demeçlerin ötesinde, kendi kitlesinin bu tasarının uygulamaya konması halinde göreceği yararları, zararları ayrıntılandıran ve somut öneriler getiren bir çalışma yapamamıştır. Daha başka bir sürü hukuki, mali idari konularda gerekli uzman heyetlerinden yoksun oluşları, demokratik kitle örgütlerinin somut programlar geliştirmelerini, öneriler ortaya koymalarını büyük ölçüde engellemektedir. Eylem birliği platformunun birlikten doğan daha güçlü olanakları, bu sorunların ortaklaşa çözümünü mümkün kılacak şartları sağlamada yardımcı olabilir. Bunun yöntemleri araştırılmalıdır.

Yine demokratik kitle örgütleri, önümüzdeki dönemde, yurt sathında örgütlenmelerini yaygınlaştırma görevi ile karşı karşıyadırlar. Kısıtlı olanaklar yüzünden bu görevin yerine getirilmesi pek yavaş ilerlemektedir. Demokratik kitle örgütleri eylem birliği platformu çerçevesi içinde, örgütler arası eşgüdümlü bir çalışma ile bu iş daha etkin planlanabilir ve yürütülebilir. Örneğin, en somut ve ilk akla gelen ifadesiyle, örgütlenmenin ulaşmamış olduğu yerlerde olanakları birleştirerek örgüt birimleri açmaya (ortak bina tutma, vb.) gidilebilir. Şimdiye kadar bunun gerçekleşmesinde karşılaşılan en büyük sorun, örgütler arası rekabet olmuştu. Bunun üstesinden gelinebilir ve gelinmelidir. Zaten siyasi dağınıklığın yarattığı kargaşa yetmiyormuş gibi bir de demokratik örgütler arası örgütsel çekememezlikler, rekabetler devam ederse, bu iş iyice içinden çıkılmaz hale gelir. Emekçi yığınların sosyalist ve devrimci-demokrat güçlere güvenleri iyice sarsılır. Oysa bu güvene layık olduğumuzu göstermek ve güvenilirliğimizi daha da artırmak zorundayız.

SONUÇ

Demokratik kitle örgütlenmesi içine girebilecek ve bu örgütlenmeler kapsamı içinde emperyalizme ve yerli tekellere karşı mücadeleye seferber edilebilecek emekçi kesimlerin büyük çoğunluğu daha asgari bir örgütlülük düzeyine ulaşamamış durumdadırlar. Demokratik kitle örgütleri deyince Türkiye'de ilk akla gelen mülkiyetsiz küçük burjuvazinin örgütleri ise, MC döneminde sağlamış oldukları büyük prestije rağmen, günümüzde gözle görülür bir çıkışsızlık içindedirler.

Bunun giderilmesi için ilk şart demokratik kitle örgütlerinin siyasi konuların tartışılıp çözüme bağlanacağı bir siyaset arenası sanısından kurtarılıp siyasi meselelerin siyasi platformlarda çözüleceği gerçeğini görmek ve bu tür diyalogların tesis edilebileceği platformları yaratmaktır.

Yeni dönemdeki en önemli sorunları kitle bağlarını güçlendirmek, temsil etmek iddiasında bulundukları yığınların daha geniş kesimlerini saflarına katmak olan demokratik kitle örgütleri, bu yolda hem "faşizme Karış İleri" sloganını hayata geçirirlerken, hem de sosyal-demokrasinin emekçi yığınların zararına girişimlerine karşı uyanık olmalı, bu konuda toplumsal muhalefet oluşturma görevini yerine getirmelidirler. Bu işlerin başarılmasında demokratik kitle örgütleri güç ve eylem birliği platformu çerçevesi içinde bir takım somut yöntemler saptanabilir. Ancak sosyalist ve devrimci-demokrat çizgiler bu platformun demokrasi güçlerinin birlikteliğini sağlamadaki yetersizliğini bilince çıkarmalı ve eylem birliği platformu dışında siyasi birliktelik şekilleri araştırmalıdırlar.

—SON—

Sosyalist gençlik hareketinin genç işçi ve emekçilere armağanı:

Özgür bir geleceğin teminatı genç işçiler...

İnsan!ığın aydınlık geleceğini kurmak için savaşan proletaryanın iktidar mücadelesindeki silahı, komünist partisi, genç insanlara özel bir önem verir. Çünkü gençlik gelecek demektir, yarınlar genç insanların ellerinde inşa edilecektir. Günümüzde kapitalizmin, bu iğrenç ve kokuşmuş düzenin genç insanlara vaad edebileceği hiçbir olumlu şey kalmamıştır. Bunun en canlı delilini gençliğin kapitalizme karşı verilen mücadeleye artan bir hız ve güçle katılışı teşkil ediyor. Toplumsal bir kategori olan gençliğin kapitalizmden nefretini, komünist partileri, işçi sınıfı bilimi ile bütünleştirmeye çalışıyorlar. İşçi sınıfı partilerinin yörüngesine gittikçe daha fazla sayıda genç insan giriyor. Şu ya da bu biçim altında kapitalist düzenin savunuculuğunu yapan, onun devamından yana olan partiler, bir yandan savunucusu oldukları şeylerin doğası gereği gençlikten korkarlarken, öte yandan onun atılganlığından, özveri ve militanlığından yararlanmanın yollarını arıyorlar. Düzenin sürmesi, yıkılıp gitmemesi için gençlikten kan almaya çalışıyorlar. Burjuva partilerinin gençliğe yaklaşımını bu çelişkili durum belirliyor. Bu tür partiler kendilerine bağlı gençlik kolları oluşturuyorlar. Zoraki metotlarla gençliği tutmaya çalışıyorlar, gençlerin insiyatifinin gelişmesini engellemeye, yeteneklerini köreltmeye veya gericilik ve karşı devrim yönünde seferber etmeye gayret ediyorlar. İşçi sınıfı partileri ise işçi sınıfı ile gençliğin birliğinin gelecek güzel günler için yapılan gönüllü bir birlik yani ideolojik bir birlik olduğu anlayışından hareket ediyorlar. 1916'larda Lenin komünistlerin "kesinlikle gençliğin örgütsel bağımsızlığından yana olduklarını" belirtiyor ve eğer böyle olmazsa "gençler ne aralarından iyi sosyalistler yetiştirmeyi ne de kendilerini sosyalizm için hazırlamayı beceremezler" diyordu. İşte yarınlarından emin olanlar, yarınların sahiplerine böyle cesurca yaklaşıyorlar. Böylece işçi sınıfı partilerinin gençlik politikasını belirleyen iki ana ilke ortaya çıkıyor: Sosyalist gençlik örgütleri örgütsel olarak bağımsız ve ideolojik olarak partiye bağımlı olmalıdırlar.

Bu ilkeler ışığında 1976 yılının sonuna doğru yayına başlayan Genç Sosyalist dergisi, işçi sınıfı sosyalistlerinin gençlik içerisindeki kahırlı, sabırlı mücadelelerinin yarattığı birikimi kısa zamanda şekillendirdi. 1977 yılının başında yine bu ilkeler ışığında SGB kuruldu.

Ülkemizde gençlik hareketinin bir hayli eskiye dayanan bir mücadele tarihi olmasına karşılık, esas olarak sosyalist hareketin uzun yıllar devam eden zaaflarının bir sonucu olarak, henüz gençlik hareketine sosyalizmin önderlik etmesi sağlanabilmiş değildir. Bugün gençliğin en politize olmuş kesimini oluşturan öğrenci gençlik içerisinde sapmalar cirit atabilmekte, karşı devrimci maoculuk bir ölçüde de olsa güç toplayabilmektedir. Sol revizyonizm başlıca çalışma alanı olarak öğrenci gençliği seçmiş ve 12 Mart dönemindeki maceracı hareketlerin özeleştirisini yapacak yerde, bu hareketler sonucu kahramanca ölen yurtseverlerin bıraktığı duygusal etkileri alabildiğine sömürerek bu alanda etkinlik kurmuştur. Elbette bu etkinliğin kurulabilmesinde sınıfsal yapısı küçük burjuva devrimciliğine açık olan öğrenci gençlik içerisinde işçi sınıfı sosyalistlerinin çalışmalarının gerektiği ölçüde olamayışının payı inkar edilemez.

Öğrenci gençlik içerisinde son yıllarda sağ oportünistlerin de güç toplamaya başladıkları görülmektedir. Kış uykusuna değil ama yarım asırlık uykuya dalanlar uluslararası komünist hareketin etkisiyle bu uykularından uyanmışlar ve bu arada Türkiye'de gençliğin de bulunduğunu farketmişlerdir. Sağ oportünistlerin başlangıçta cılız başlayan çalışmaları daha sonra işçi sınıfı sosyalizminin saflarını terkeden GSB'cilerin ilerlemesiyle güç kazanmıştır. Sağ oportünizm gençliği doğru ideolojik politik ve örgütsel hattan uzaklaştırmakta ve bu nedenle ona karşı mücadele de kaçınılmaz bir görev olarak kendisini dayatmaktadır.

Mevcut gençlik yayınları arasında işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin propagandasını ön plana çıkaran tek yayın konumunu taşıyan GENÇ SOSYALİST, sözünü ettiğimiz ideolojik ve kimi zaman da politik mücadele görevleri konusunda yoğun bir çalışma yaptı. İleri adımlar attı. Kuşkusuz bu görevler önemini koruyor ve daha bir müddet korumaya devam edecek. Gençliğin otoritesine giden yol ideolojik mücadele görevlerinin başarılmasından geçiyor.

Üç-beş yıl öncesine kadar gençlik öğrenci gençlikten ibaret sayılırdı. Gençlik denince öğrenci gençlik, öğrenci gençlik denince de gençlik akla gelirdi. İşçi sınıfı sosyalistleri bu büyük yanılgının üzerine 1905 Rus devriminin o sıcak günlerinde Lenin'in bir dostuna yazdığı bir mektuptaki şu sözleri şiarlaştırarak gittiler: "*... bütün mücadelenin sonucunu gençlik, öğrenci gençlik ve bilhassa da işçi gençlik belirleyecektir. Proletaryanın nöbet değiştiricileri*" olan genç işçilerin gençlik hareketinde belirleyici bir konumları vardır. İçinde yaşadığımız dönemde öğrenci gençliğin yoğun bir politik ortam oluşturmasına karşılık, genç işçi ve çıraklar henüz genel Marksist-Leninist terminolojiyle bile yeterince tanışabilmiş değillerdir. Ne var ki bu içinde bulunulan döneme özgü geçici bir olgudur. Bu geçici olgu mutlaklaştırılıp temel çalışma alanı olarak öğrenci gençlik alınamaz. Son yıllarda görüldüğü kadarıyla sol-revizyonistler dışında sağ oportünistler de gençlik çalışmalarını bu alanla sınırlamışlardır. Böylesi bir tutum kısa vadede yarar getirebilir. Ancak gençlik hareketinin işçi sınıfı hareketi ile kaynaşması, gençliğin işçi sınıfının yolunu tutması ve devrim davasının başarıya ulaşması kısa vadeli çalışmaların ve bilimsel ilkelerin yerine faydacılığın geçirilmesinin sonucu değil, bunun tam tersinin yapılması ile mümkün olacaktır. Elbette gençlik hareketi içerisinde işçi gençliğin öneminin bilince çıkarılmadığını söylerken, bunu kimin ne yazdığını değil kimin ne yaptığını ölçüt alarak yapıyoruz. Eğer söylenen söz ile yapılan iş uyum taşımıyorsa ve sözde işçi gençliğin öneminden bahsedilip, iş'te bu unutuluyorsa, söylenen sözlerin pek fazla değeri kalmaz. Bu durumu mevcut gençlik örgüt ve gruplarının çıkardıkları yayınlara bakarak anlamak mümkün. Bu yayınlar tümüyle öğrenci gençliğe yönelik olarak çıkıyorlar. Hatta ikinci bir yayın çıkarma olanağı bulanlar bu ikinci yayını da öğrenci gençliğe yöneltiyorlar.

SGB ve GENÇ SOSYALİST ise bu konuda başından beri oldukça titiz davrandılar. SGB, hedefi olan gençlik hareketinin otoritesi olma yolunun, işçi gençlik temeli üzerine yükselen kitlesel bir gençlik örgütü yaratmaktan geçtiğini ilk başta tespit etti. Ancak Genç Sosyalist Dergisi işçi sınıfı biliminin ve enternasyonalizminin propagandasına ağırlık verdiğinden, gençlik içerisindeki ideolojik görevleri yerine getirmeye çalıştığından, genç işçilere yeterince seslenebilen, onların sosyalizme kazanılmalarında bir araç olarak kullanılabilecek bir yayın olamadı. Dolayısıyla gençlik hareketinin otoritesi olacak olan sosyalist gençlik örgütünün yaratılmasına giden yoldaki en önemli görev eksik kaldı. İşte geçtiğimiz 1 Haziran'da yayına başlayan GENÇ İŞÇİ bu eksikliği kapatmak üzere çıktı.

GENÇ İŞÇİ, gençlik hareketi içinde bu alanda çıkan ilk yayın. Bu anlamda onun önemi yalnızca sosyalist gençlik hareketi ile sınırlı değil. O, aynı zamanda demokratik gençlik hareketi için de ileri bir adım niteliğini taşıyor.

Genç işçilere, özellikle fabrikalarda çalışan genç işçilere sosyalizmin götürülmesinin, saydıklarımız yanında bir diğer önemi de, sosyalist hareketin birliğine olacak katkısı. İşçi sınıfının genç kuşakları genç olmanın getirdiği sosyopsikolojik özellikler nedeniyle dinamik bir karakter taşır. Bu dinamik karakterin sosyalizmle birleşmesi ve genç işçilerin "proletarya'nın nöbet değiştiricileri olması" gerçeği, sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasına katkıda bulunacaktır.

Genç işçilerin bir bölümünü oluşturan çıraklar üzerinde yoğun bir ekonomik baskı ve siyasi şartlandırmalar kol geziyor. Çırakların sosyalizme kazanılması ve örgütlenmeleri bir hayli zor. Bu zorluk da çırakların çalıştıkları yerlerin küçük atelyeler olmasından ve üretim sürecinin toplumsal karakterinin düşük olmasından geliyor. Ancak bu duruma teslim olmamak gerekir. Öte yandan, tekeller geliştikçe küçük atelyeler yıkıma uğruyor ve yerini fabrikalar alıyor. Son yıllarda tekstil işkolunda böyle bir süreç yaşandı. Terzi dükkanları birer birer kapandı ve yerlerini konfeksiyon fabrikaları aldı. Aynı süreç ev eşyaları, giyim eşyaları yapan yerlerle, tamirhanelerde de önümüzdeki dönem yaşanacak. Bu durumda çıraklar da fabrika işçileri olacaklar. Çıraklara yönelik çalışmaların bugünden ve hızla sürdürülmesinin önemi böylece bir kez daha somutlanıyor. Atelyelerin yıkıma uğraması ve yerlerini fabrikaların alması, aynı zamanda çırakların sosyalizme kazanılmasının maddi şartlarını da kolaylaştıracak.

GENÇ İŞÇİ yalnızca genç işçilere değil, ama diğer emekçi gençlik kesimlerine, bu arada okullarını bitirince işçi sınıfının saflarına vasıflı işçi olarak katılan meslek lilesilere de yönelik. Sanırız emekçi genç köylülerin okuyabileceği ilk sosyalist yayın olma özelliğini de taşıyacak. Uygun fiyatıyla herkesin rahatça alabileceği, kullandığı uslupla bütün gençlik kesimlerinin kolayca okuyabileceği, gençlik hareketindeki bu ileri adımı gerçekleştiren genç sosyalistleri kutlarız.

kitle

• Sahibi: M.Aköz • Sorumlu Müdürü: Bektaş Erdoğan • Yönetim Yeri: Abdüllatif Paşa Sokak 17/7 Aksaray - İSTANBUL • Yazışma Adresi: P.K. 34 Küçükesat - ANKARA • Abone Bedeli: 6 aylık 120. TL., 1 Yıllık 225. TL. Yurt dışı için iki katıdır. • Avrupa Temsilciliği: Meral Saraç, 465 Gelsenkirchen, Virchow str.122 ALMANYA • Dizgi: Çığ Yayıncılık • Baskı: Daily News Web Ofset